ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ

της

ΚΟΥΤΗ ΧΡΥΣΤΑΛΛΑΣ

Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα στο Διεθνές και Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο (L.L.M.)

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

Πάφος, Κύπρος

2016

Υποβληθείσα στη Σχολή Νομικής και Κοινωνικών Επιστημών

σε μερική εκπλήρωση

των απαιτήσεων για την απόκτηση

του Πτυχίου του

LLM

ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΑΙ Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΣ

Διπλωματική ΕργασίαΔιεθνούς και Ευρωπαϊκού Οικονομικού Δικαίου

LL.M.

Επιβλέπων Καθηγητής

Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος

Εξεταστική Επιτροπή

Κοσμήτορας/Διευθυντής Προγράμματος

Κωνσταντίνος Αθανασόπουλος

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της πτυχιακής μου εργασίας, η οποία υλοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις της Πάφου, θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους συνέλαβαν στη διεκπεραίωση της. Κατά κύριο λόγο, οφείλω να εκφράσω τις θερμές μου ευχαριστίες στον επιβλέποντα Καθηγητή Δρ .Κωνσταντίνο Αθανασόπουλο, ο οποίος προσέφερε το ενδιαφέρον θέμα και την εμπιστοσύνη που μου έδειξε δίνοντάς μου τη δυνατότητα να εκπονήσω την πτυχιακή μου εργασία στο συγκεκριμένο επιστημονικό τομέα. Τον ευχαριστώ επίσης για τις πολύτιμες γνώσεις και συμβουλές που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της εργασίας, καθώς και για την απρόσκοπτη υποστήριξη και καθοδήγηση που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Αντικείμενο της παρούσας εργασίας είναι η λεπτομερή ανάλυση και επεξήγηση της σύνθεσης και οργάνωσης, των αρμοδιοτήτων αλλά και του τρόπου λειτουργίας των κύριωνκαι επικουρικών θεσμικών οργάνων της ΕυρωπαϊκήςΈνωσης, όπως του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, του Συμβουλίου (Συμβουλίου Υπουργών), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ),του Ελεγκτικού Συνεδρίου, της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής (ΕΟΚΕ) και της Επιτροπής των Περιφερειών (ΕτΠ). Επιπρόσθετα, γίνεται εκτεταμένη ανάλυσησε όλα τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, επεξηγείτε ο ρόλος και η σημασία των σημαντικότερων οργάνων της ΕΕ, καθώς παρουσιάζονται τα συμπεράσματα από την ανάλυση του συνόλου τω οργάνων αυτών.

ABSTRACT

The main subject of this project is the detailed analysis and explanation of the composition and organization, of the powers and the operation of the main and auxiliary EU institutions,specifically the European Parliament, the European Council, the Council (Council of Ministers), the European Commission of the European Union (CJEU), the European Central Bank (ECB), the Court of Auditors, the European Economic and Social Committee (EESC) and the Committee of the Regions (CoR). Furthermore, it made extensive analysis on all EU institutions, is explained the role and importance of the EU's most important institutions, and presented the conclusions from the analysis of all these organs attached.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΣελίδαΤίτλου **3**

Ευχαριστίες **4**

Περίληψη **5**

Abstract **6**

Εισαγωγή **10**

Κεφάλαιο 1: Βασικά Γνωρίσματα

1.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **12**

1.2. Γενικά χαρακτηριστικά του θεσμικού συστήματος της Ε.Ε. **14**

Κεφάλαιο 2: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

2.1. Γενικά Στοιχεία - Σύνθεση **17**

2.2. Συγκρότηση **18**

2.3. Αρμοδιότητες **18**

Κεφάλαιο 3: Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

3.1. Η Ιστορική εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου **22**

3.2. Σύνθεση και Οργάνωση **23**

3.3. Καθήκοντα και Εξουσίες **25**

3.4. Τρόπος Λειτουργίας **27**

Κεφάλαιο 4: Ευρωπαϊκή Επιτροπή

4.1. Σύνθεση και Οργάνωση **29**

4.2. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες **30**

Κεφάλαιο 5: Το Δικαστήριο της Ε.Ε

5.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **34**

5.2. Σύνθεση και Οργάνωση **34**

5.3. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες **35**

Κεφάλαιο 6: Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο

6.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **37**

6.2. Σύνθεση και Οργάνωση **38**

6.3.Ρόλος και Σκοπός **39**

6.4. Καθήκοντα και αρμοδιότητες **40**

Κεφάλαιο 7: Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα

7.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **42**

7.2. Η Ιστορική Εξέλιξη της ΕΚΤ **42**

7.3. Σύνθεση και Οργάνωση **43**

7.4. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες **45**

Κεφάλαιο 8:Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

8.1. Βασικά Στοιχεία **47**

Κεφάλαιο 9: Η Επιτροπή των Περιφερειών

9.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **49**

9.2. Σύνθεση και Οργάνωση **49**

9.3. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες **50**

9.4. Τρόπος Λειτουργίας **51**

Κεφάλαιο 10: Άλλα Θεσμικά Όργανα της ΕΕ

10.1. Παρουσίαση των Οργάνων **53**

Κεφάλαιο 11: Η Έδρα των Οργάνων

11.1. Εισαγωγικά Στοιχεία **55**

11.2. Η Έδρα τους **55**

Κεφάλαιο 12: Η αποτίμηση των Οργάνων της ΕΕ **57**

Επίλογος **61**

Βιβλιογραφία **63**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Έχουν περάσει περισσότερα από 60 χρόνια από την ίδρυση της αρχικής πολιτικής ένωσης των ευρωπαϊκών κρατών. Η ιδέα της πολιτικής ένωσης κρατών του ευρωπαϊκού χώρου με σκοπό την εξάλειψη μελλοντικών στρατιωτικών πληγών ανάλογων με το Β' Παγκόσμιο Πόλεμο οδήγησε σύντομα σε οικονομική συνεργασία των κρατών αυτών.

Η «γέννηση» της *Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα(ΕΚΑΧ)* διασφαλίζει σε αρχικό στάδιο την πολιτική και οικονομική σύμπνοια των μελών της κοινότητας, με στόχο τη διασφάλιση της διαρκούς ειρήνης. Ιδρύεται ταυτόχρονα και η Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας (ΕΚΑΕ), με σκοπό την κοινή δράση σε θέματα ενέργειας στις χώρες-μέλη. Τα έξι ιδρυτικά μέλη είναι το Βέλγιο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και οι Κάτω Χώρες. Η πολιτικό-στρατιωτική περίοδος του «Ψυχρού Πολέμου» που ακολουθεί, με τις εντάσεις και συρράξεις, οδηγεί στην ίδρυση της *Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ε.Ο.Κ.).* Σκοπός της *Ευρωπαϊκής ΟικονομικήςΚοινότητας*είναι η καθιέρωση της πλήρους τελωνειακής ένωσης των κρατών που συμμετέχουν σε αυτή. Με την ίδρυσή της, τα κράτη μέλη εκχώρησαν το κυριαρχικό δικαίωμα της δασμολογικής πολιτικής, το οποίο περιήλθε στη δικαιοδοσία των οργάνων της ΕΟΚ, τα οποία θεσμοθετήθηκαν από τη Συνθήκη της Ρώμης, αλλά και από την παλαιότερη *Συνθήκη των Παρισίων (1951)* με την οποία είχε ιδρυθεί η ΕΚΑΧ.

Το 1965 με τη *Συνθήκη Συγχώνευσης* τα όργανα των ΕΚΑΧ, ΕΟΚ και ΕΚΑΤ θα συγχωνευθούν. Μέσα από μια πορεία δημιουργίας οργάνων και θεσμών στον ενιαίο ευρωπαϊκό πολιτικό χώρο, δημιουργείται με τη γνωστή σε όλους μας *Συνθήκη του Μάαστριχτ(1992)* η ένωση των κρατών όπως την γνωρίζουμε σήμερα, η *ΕυρωπαϊκήΈνωση*, με τη συμμετοχή 12 κρατών-μελών. Θεσμοί που έχουν δημιουργηθεί σε όλη την πορεία εξέλιξης της ευρωπαϊκής ιδέας ενδυναμώνονται, ενισχύοντας περισσότερο την ιδέα της «ομοσπονδιακής» Ευρωπαϊκής Ένωσης, ιδέα που μέχρι και σήμερα δεν έχει τελεσφορήσει σε απόλυτο βαθμό. Η έλευση του νέου αιώνα, με τις σύνθετες οικονομίες, την ευκολότερη μεταφορά ανθρώπων για αναζήτηση εργασίας στην «αναπτυγμένη» Ευρώπη, η ανάγκη για κοινές πολιτικές σε όλα τα επίπεδα της σύγχρονης κοινωνίας ενδυναμώνουν την ιδέα της ΕΕ και τα θεσμικά όργανα αυτής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΒΑΣΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

1.1. Εισαγωγικά στοιχεία

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ιδιαίτερη αποστολή, αξίες και στόχους, για την επίτευξη των οποίων έχει ιδιαίτερο θεσμικό πλαίσιο, αποτελούμενο από όργανα, διακεκριμένα από τα όργανα των κρατών μελών. Τα όργανα αυτά, κατά την επιδίωξη του ενωσιακού σκοπού, είναι επιφορτισμένα με συγκεκριμένα καθήκοντα και έχουν σημαντικές αρμοδιότητες, οι οποίες, με βάση την αρχή της δοτής αρμοδιότητας, προέρχονται από μεταβίβαση εθνικών αρμοδιοτήτων από τα κράτη μέλη. Κατά την άσκηση των αρμοδιοτήτων αυτών τα ενωσιακά όργανα εκδίδουν πράξεις νομοθετικού, κανονιστικού, διοικητικού και εκτελεστικού περιεχομένου, δεσμευτικές για την Ένωση, τα κράτη μέλη και τους ιδιώτες, για την έκδοση των οποίων δεν απαιτείται κατά κανόνα η ομόφωνη απόφαση όλων των κρατών μελών της Ένωσης. Με άλλα λόγια, σε αντίθεση με όσα συμβαίνουν στους διεθνείς οργανισμούς, οι αποφάσεις και οι πολιτικές των οργάνων της Ένωσης, μέσω των οποίων αναπτύσσεται και πραγματώνεται η αποστολή και οι στόχοι της, δεσμεύουν κατά κανόνα τα κράτη μέλη και τους ιδιώτες έστω και αν ορισμένα κράτη μέλη δεν συμφωνούν με αυτές.[1]

Επομένως, η επίτευξη του ενωσιακού σκοπού εξαρτάται σε πολύ μεγάλο βαθμό από την επιτυχή και αποτελεσματική λειτουργία των οργάνων που συγκροτούν το θεσμικό πλαίσιο της Ένωσης. Τα όργανα της Ένωσης κατά κανόνα συγκροτούνται από εκπροσώπους των κρατών μελών, στο πλαίσιο συγκρότησης των οποίων αναφύονται σημαντικά θέματα όσον αφορά τον αριθμό των μελών τους, τον τρόπο υπόδειξής τους, τον τρόπο λήψεως των αποφάσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 13 §1 της ΣΕΕ, η Ένωση διαθέτει θεσμικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην προώθηση των αξιών της, στην επιδίωξη των στόχων της, στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων της, των συμφερόντων των πολιτών της και των συμφερόντων των κρατών μελών, καθώς και στη διασφάλιση της συνοχής, της αποτελεσματικότητας και της συνέχειας των πολιτικών και των δράσεων της.[2]

---

[1]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ.126.
[2]Ibid.

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης είναι:

1. το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο,
2. το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο,
3. το Συμβούλιο,
4. η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (καλούμενη η «Επιτροπή»),
5. το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
6. η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα,
7. το Ελεγκτικό Συνέδριο.[3]

Τα όργανα αυτά, ονομάζονται κύρια ή θεσμικά όργανα. Από αυτά, τα τέσσερα πρώτα είναι τα πολιτικά όργανα της Ένωσης, με τα οποία ασκείται η νομοθετική και η εκτελεστική λειτουργία αυτής. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκπροσωπεί τους λαούς της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τα κράτη μέλη, το Συμβούλιο τις εθνικές κυβερνήσεις, ενώ η Επιτροπή εκπροσωπεί το νομικό πρόσωπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.[4] Το πέμπτο, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), είναι δικαιοδοτικό όργανο, με το οποίο εξασφαλίζεται η τήρηση του δικαίου της Ένωσης κατά την ερμηνεία και την εφαρμογή του.[5] Το έκτο όργανο, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), είναι η εκδοτική Τράπεζα της Ένωσης, μέσω της οποίας ασκείται η νομισματική και συναλλαγματική πολιτική αυτής και ιδιαίτερα της ζώνης του Ευρώ, τέλος, το Ελεγκτικό Συνέδριο, εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών της Ένωσης, ελέγχει τις δαπάνες και με τον τρόπο αυτό επιτυγχάνεται η ομαλή εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης και η χρηστή διαχείριση των κονδυλίων αυτού.[6]

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης, τα οποία σύμφωνα με τη Συνθήκη υποχρεούνται να συνεργάζονται μεταξύ τους με καλή πίστη, δρουν εντός των

[3]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.150.
[4]Ibid.
[5]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου2016.
[6]Κέντρο Ευρωπαϊκής Ενημέρωσης Κομοτηνής, (2006-2008), «*Θεσμικά Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», διαθέσιμο στην http://europedirectkomotini.eu/eud/gr/links/list.php?SECTION_ID=174 , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

ορίων των αρμοδιοτήτων που του έχουν ανατεθεί από τις Συνθήκες, σύμφωνα με τις διαδικασίες, τους όρους και τους σκοπούς που προβλέπονται από αυτές. [7]

2.1. Γενικά χαρακτηριστικά του θεσμικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Με τον όρο θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης εννοούμε το πλαίσιο λειτουργίας και αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Τα γενικά χαρακτηριστικά του θεσμικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι:

1.) Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφοροποιείται από άλλους διεθνείς και διακρατικούς οργανισμούς ως προς το ότι διαθέτει υπερεθνικά και υπερκρατικά θεσμικά χαρακτηριστικά,

2.) Η κοινοτική θεσμική λογική χαρακτηρίζεται από την σύζευξη υπερεθνικών και διακυβερνητικών στοιχείων, και

3.) Το θεσμικό σύστημα της Ένωσης είναι κρατομορφικό. Παρουσιάζει δηλαδή αναλογίες με ένα συγκεκριμένο πρότυπο κρατικής οργάνωσης, εκείνο του ομοσπονδιακού κράτους.[8]

Οι Καταστατικές Συνθήκες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι τροποποιήσεις τους αποτυπώνουν πολυάριθμα θεσμικά όργανα τα οποία εμφανίζονται στα άρθρα 5 ΣΕΕ και 7 παρ. 1 ΣΕΚ[9]. Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να κατηγοριοποιηθούν βάσει των αρμοδιοτήτων τους και βάσει της συγκρότησής τους. Η Κατηγοριοποίηση των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βάσει των αρμοδιοτήτων τους γίνεται:

[7]Π.Ι.Κανελλόπουλος , (2014) «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», Πειραιάς.
[8]Γρηγορίου Π., Κουντούρης Ν., «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf , πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.
[9]Συνθήκες οι οποίες συμπεριλαμβάνονται από το 2007 στην Συνθήκη της Λισσαβόνας.

1.) **Δικαιοπαραγωγικά**, δηλαδή τα θεσμικά όργανα τα οποία είναι αρμόδια για πτυχές της νομοπαραγωγικής διαδικασίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου είναι, α) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, β) Το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και γ)Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2.) **Δικαιοδοτικά**, δηλαδή τα θεσμικά όργανα τα οποία είναι αρμόδια για τον δικαιοδοτικό έλεγχο, όπου είναι, α) Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και β) Το Ελεγκτικό Συνέδριο.

3.) **Γνωμοδοτικά/Συμβουλευτικά**, δηλαδή τα θεσμικά όργανα τα οποία έχουν αμιγώς συμβουλευτικό χαρακτήρα, όπου είναι, α) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και β) Η Επιτροπή των Περιφερειών.[10]

Στο πλαίσιο αυτής της κατηγοριοποίησης δύο ιδιαίτερα θεσμικά όργανα δεν εντάσσονται σε καμία από τις προαναφερθείσες κατηγορίες, τα οποία είναι α) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (όργανο πολιτικής καθοδήγησης), και β) Η ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Η Κατηγοριοποίηση των θεσμικών οργάνων βάσει της συγκρότησής τους γίνεται:

1.) **Διακυβερνητικά/διακρατικά**, όπου τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συγκροτούνται από επίσημους εκπροσώπους των κρατών μελών, τα οποία είναι α) το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και β) το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο.

2.) **Υπερεθνικά/υπερκρατικά**,όπου δεν συγκροτούνται από εκπροσώπους κρατών μελών και διαθέτουν «θεσμική υπερεθνικότητα (δηλ. Αυτονομία βούλησης απέναντι στα κράτη μέλη, ο βαθμός της οποίας εντούτοις ποικίλει)», τα οποία είναι, α) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, β) Η Επιτροπή, γ) Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δ) Το Ελεγκτικό Συνέδριο, ε) Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στ) Η Επιτροπή των Περιφερειών, ζ) Τα Όργανα διοίκησης της ΕΚΤ.[11]

Στα περισσότερα υπερεθνικά θεσμικά όργανα (εκτός από συγκεκριμένες εξαιρέσεις) μετέχουν υποχρεωτικά υπήκοοι από όλα τα κράτη μέλη σύμφωνα με την γενική αρχή της ισότητας.

---

[10]Π. Γρηγορίου, Ν. Κουντούρης, «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf , πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.
[11]Ibid.

Όσο αφορά τις εξουσίες των θεσμικών οργάνων, σε γενικό επίπεδο το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης ακολουθεί την αρχή της διάκρισης των εξουσιών με σημαντικές όμως αποκλίσεις.

1. **Νομοθετική λειτουργία**: α) Η Επιτροπή, β) Το Συμβούλιο, και γ) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. **Εκτελεστική λειτουργία**: α) Η Επιτροπή, και β) Το Συμβούλιο.

3. **Δικαστική λειτουργία**: α) Το Δικαστήριο της ΕΕ, και β) Το Ελεγκτικό Συνέδριο.

Στα πλαίσια της θεσμικής λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης λειτουργούν και διάφορες επιτροπές. (Επιτροπή Μονίμων Αντιπροσώπων COREPER, Επιτροπή απασχόλησης κλπ.)[12]

[12]Π. Γρηγορίου, Ν. Κουντούρης, «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf , πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2.1. Γενικά Στοιχεία-Σύνθεση

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ή Ευρωκοινοβούλιο όπως συνηθίζεται στις μέρες μας νααποκαλείται, αποτελεί τη μοναδική πολυεθνική κοινοβουλευτική συνέλευση στον κόσμο και το μοναδικό θεσμικό όργανο που εκλέγεται με άμεση ψηφοφορία. Τα μέλη του, αντιπρόσωποι 500 εκατομμυρίων πολιτών και 27 κρατών μελών εκλέγονται μετά από εκλογική διαδικασία, που πραγματοποιείται κάθε 5 χρόνια ταυτόχρονα σε όλες τις χώρες μέλη.[13]

Η συμμετοχή της κάθε χώρας στο συγκεκριμένο όργανο είναι αναλογική του πληθυσμού της, στο σύνολο των 736 ευρωβουλευτών που μετέχουν σε αυτό (εκλογές 2009).[14]Οι βουλευτές χωρίζονται σε πέντε διαφορετικές ομάδες (EuropeanPoliticalParties), ανάλογα με τις πολιτικές που εκπροσωπούν, και όχι βάσει της εθνικότητάς τους. Επίσημη έδρα του οργάνου είναι το Στρασβούργου, πόλη στα σύνορα Γερμανίας- Γαλλίας. Η επιλογή της πόλης δεν είναι τυχαία, αφού συμβολίζει τα συμφιλίωση της Ευρώπης μετά τους δύο παγκόσμιους πολέμους. Το κοινοβούλιο διοργανώνει ετησίως δώδεκα συνόδους της Ολομέλειας στην έδρα του, μετά από απόφαση των κρατών- μελών. Όπως και στα αντίστοιχα εθνικά κοινοβούλια, έτσι και το Ευρωκοινοβούλιο οργανώνει την κατανομή των εργασιών του στα πλαίσια των επιτροπών του, μέλη των οποίων ορίζονται οι Ευρωβουλευτές. Μοναδική επίσημη γλώσσα συνομιλίας σε όλα τα όργανα του δεν υπάρχει, αφού όλες οι εθνικές γλώσσες των κρατών-μελών της ΕΕ χρησιμοποιούνται ως επίσημες γλώσσες.[15] Το τελευταίο αυτό στοιχείο είναι πολύ σημαντικό για την ίση μεταχείριση των κρατών μελών.[16]

---

[13]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.341.

[14]Οι πρώτες εκλογές για ανάδειξη μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου πραγματοποιήθηκαν το 1979 με την εκλογή Ευρωβουλευτών από τα EU9 - 9 κράτη-μέλη: (Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία, Βέλγιο, Λουξεμβούργο, Ηνωμένο Βασίλειο, $ανία και Ιρλανδία). Η Ελλάδα εκπροσωπήθηκε για πρώτη φορά στο όργανο μετά τις εκλογές του 1984.

[15]Αυτό δεν σημαίνει ότι όλα τα έγγραφα μεταφράζονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες και ότι όλη η προφορική επικοινωνία στη λειτουργία της Ένωσης διεξάγεται σε όλες τις γλώσσες. Η νομοθεσία και τα έγγραφα με μεγάλη σημασία ή ενδιαφέρον για το κοινό παράγοντα και στις 23 επίσημες γλώσσες, αλλά αυτό ισχύει για ένα μικρό μέρος της εργασίας των θεσμικών οργάνων. Οι επίσημες γλώσσες είναι αγγλικά, βουλγαρικά, γαλλικά, γερμανικά, δανέζικα, ελληνικά, εσθονικά, ιρλανδικά, ισπανικά, ιταλικά, λετονικά, λιθουανικά, μαλτέζικα, ολλανδικά, ουγγρικά, πολωνικά, πορτογαλικά, ρουμανικά, σλοβακικά, σλοβενικά, σουηδικά, τσεχικά και

2.2. Συγκρότηση

Η Συνθήκη ΕΚΑΧ θεσμοθέτησε μια Συνέλευση εκπροσώπων των λαών των κρατών μελών, έμμεσα εκλεγμένους αρχικά από τα εθνικά κοινοβούλιά τους. Με ψήφισμα της 20ης Μαρτίου 1958 η Συνέλευση μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκή Κοινοβουλευτική Συνέλευση ενώ με αντίστοιχο ψήφισμα της 30ης Μαρτίου 1962 μετονομάστηκε σε Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Το 1974 και συγκεκριμένα στην Διάσκεψη της Κοπεγχάγης στις 9 και 10 Δεκεμβρίου του ιδίου έτους λήφθηκε η πολιτική απόφαση για ενεργοποίηση των διατάξεων των Συνθηκών που προέβλεπαν άμεση εκλογή. Στα χρόνια που ακολούθησαν η ψηφοφορία μεταβλήθηκε σε άμεση.

Σήμερα το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απαριθμεί 736 μέλη από 27 κράτη μέλη. Οι εκλογές για την ανάδειξη των μελών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διεξάγονται κάθε πέντε έτη ταυτόχρονα σε όλα τα κράτη μέλη. Η εκλογική διαδικασία καθορίζεται από τα κράτη μέλη σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις. Η κατανομή των εδρών διεξάγεται με πληθυσμιακά κριτήρια.[17]Κατά κανόνα, το Κοινοβούλιο μπορεί να λάβει αποφάσεις μόνον όταν τουλάχιστον το ένα τρίτο των βουλευτών είναι παρόντες κατά την ψηφοφορία. Κανονικά, λαμβάνει τις αποφάσεις του με την πλειοψηφία των ψηφισάντων. Σε ειδικές περιπτώσεις, μια απόφαση απαιτεί η πλειοψηφία του συνόλου των βουλευτών να ψηφίσει ευνοϊκά, για παράδειγμα όταν το Κοινοβούλιο εκλέγει τον πρόεδρο της Επιτροπής ή ψηφίζει κατά τη δεύτερη ανάγνωση μιας συνήθους νομοθετικής διαδικασίας.[18]

2.3. Αρμοδιότητες

Το Κοινοβούλιο είναι το μοναδικό θεσμικό όργανο της ΕΕ, το οποίο υπόκειται στον πλήρη έλεγχο του κοινού: συνεδριάζει δημόσια και οι συζητήσεις, οι

φινλανδικά (Κανονισμός EEL 17 της 6.10.1958).

[16]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

[17]Π.Γρηγορίου, Ν. Κουντούρης, «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf, σ.20, πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.

[18]«*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ.11.

απόψεις και τα ψηφίσματά του δημοσιεύονται.[19]Το άρθρο 14 Ι ΣΛΕΕ καταγράφει τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όπως ισχύουν σήμερα μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων πρώτη κατονομάζεται η ιδιότητα του νομοθέτη, η οποία αποδίδεται στο θεσμικό όργανο «από κοινού με τον Συμβούλιο». Επίσης από κοινού αναλαμβάνουν καθήκοντα στον τομέα του προϋπολογισμού (δημοσιονομικά). Η ίδια διάταξη του αποδίδει παράλληλα καθήκοντα πολιτικού ελέγχου, συμβουλευτικά καθώς και την επιλογή του Προέδρου της Επιτροπής.[20] Εκτεταμένα οι αρμοδιότητές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου διακρίνονται σε:

1) <u>Νομοθετικές:</u>

Μετά την ΕΕΠ η οποία ενίσχυσε τις νομοθετικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου με τη θέσπιση της διαδικασίας συνεργασίας και την καθιέρωση της «διπλής ανάγνωσης», των νομοθετικών προτάσεων εκ μέρους του Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η Συνθήκη του Μάαστριχτ διεύρυνε τις νομοθετικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου ιδίως με την καθιέρωση της διαδικασίας της συναπόφασης. Ήδη οι διαδικασίες της συνεργασίας και της συναπόφασης μετονομάζονται με τη συνθήκη της Λισαβόνας σε «ειδική νομοθετική διαδικασία» και σε «συνήθη νομοθετική διαδικασία». Η νομοθετική εξουσία (έκδοση Κανονισμών, Οδηγιών κλπ.) ασκείται πλέον κατά κανόνα από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο και σε ειδικές περιπτώσεις μόνο από τον Συμβούλιο. Με αυτόν τον τρόπο το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθίσταται συννομοθέτης της Ένωσης.[21] Κανόνα αποτελεί επίσης η «συνήθης νομοθετική διαδικασία» ενώ η «ειδική νομοθετική διαδικασία» την εξαίρεση. Με βάση την συνήθη νομοθετική διαδικασία θεσπίζονται πλέον όλες οι κρίσιμες νομοθετικές πράξεις που αφορούν τομείς όπως η εσωτερική αγορά, η οικονομική πολιτική κλπ. Σε όσες περιπτώσεις όμως ισχύει η συνήθης νομοθετική διαδικασία το Κοινοβούλιο αποκτά δυνατότητα άμεσης και ισότιμης συμμετοχής με το Συμβούλιο στην έκδοση της νομοθετικής πράξης. Πέρα από τις δύο παραπάνω διαδικασίες, παραμένει σε συγκεκριμένες περιπτώσεις και η διαδικασία

[19]« *Πώς λειτουργεί η Ε.Ε.*», διαθέσιμο στην http://www.aueb.gr/statistical-institute/european-citizens/how-works.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.
[20]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.349.
[21]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ. 190.

διαβούλευσης (που δεν είναι κατά βάση νομοθετική αλλά συμβουλευτική) ως τρίτη μορφή συμμετοχής του Κοινοβουλίου στην έκδοση ενωσιακών πράξεων όπου απλά εκφέρει τη γνώμη του η οποία όμως δεν έχει δεσμευτικό χαρακτήρα για το αποφασίζον Συμβούλιο.[22]

2) <u>Ελεγκτικές:</u>

Το Κοινοβούλιο ασκεί δημοκρατικό έλεγχο στα άλλα ευρωπαϊκά θεσμικά όργανα με διάφορους τρόπους. Πρώτον, πριν διοριστεί νέα Επιτροπή, το Κοινοβούλιο καλεί σε ακρόαση όλα τα προτεινόμενα νέα μέλη και τον πρόεδρο της Επιτροπής (τους οποίους ορίζουν τα κράτη μέλη). Ο πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής δεν μπορούν να διοριστούν χωρίς την έγκριση του Κοινοβουλίου. Επιπλέον, η Επιτροπή λογοδοτεί πολιτικά στο Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να κάνει δεκτή «πρόταση δυσπιστίας» με την οποία να ζητείται η συλλογική παραίτησή της. Γενικότερα, το Κοινοβούλιο ασκεί έλεγχο εξετάζοντας τακτικά τις εκθέσεις που του διαβιβάζει η Επιτροπή και υποβάλλει προφορικές και γραπτές ερωτήσεις.[23] Τα μέλη της Επιτροπής συμμετέχουν στις συνόδους της ολομέλειας του Κοινοβουλίου και στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Επίσης, το Κοινοβούλιο διατηρεί τακτικό διάλογο με τον πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τη νομισματική πολιτική. Το Κοινοβούλιο παρακολουθεί επίσης τις εργασίες του Συμβουλίου.[24] Οι ευρωβουλευτές υποβάλλουν τακτικά προφορικές και γραπτές ερωτήσεις στο Συμβούλιο, ενώ η Προεδρία του Συμβουλίου παρευρίσκεται στις συνόδους της ολομέλειας και συμμετέχει σε σημαντικές συζητήσεις. Για ορισμένους τομείς πολιτικής, που περιλαμβάνουν την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας, το Συμβούλιο είναι το μόνο όργανο που έχει αρμοδιότητα για τη λήψη αποφάσεων. Ωστόσο, το Κοινοβούλιο συνεργάζεται στενά με το Συμβούλιο σε αυτούς τους τομείς. Το Κοινοβούλιο μπορεί, επίσης, να ασκεί δημοκρατικό έλεγχο μέσω της εξέτασης αναφορών που του υποβάλλουν πολίτες και της σύστασης προσωρινών εξεταστικών επιτροπών. Τέλος, το Κοινοβούλιο συμβάλλει σε όλες τις συνόδους κορυφής της Ένωσης (και τις συνεδριάσεις του Ευρωπαϊκού

[22]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ. 190-191.
[23]«*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ.10.
[24]Ibid 10-11.

Συμβουλίου). Κατά την έναρξη κάθε συνόδου κορυφής, ο πρόεδρος του Κοινοβουλίου καλείται να διατυπώσει τις απόψεις και τις ανησυχίες του Κοινοβουλίου για επίκαιρα ζητήματα και για τα θέματα της ημερήσιας διάταξης του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.[25]

3) <u>Δημοσιονομικές:</u>

Η εμπλοκή του Κοινοβουλίου στην πολύπλοκη διαδικασία της κατάρτισης του κοινοτικού προϋπολογισμού αποτέλεσε την πρώτη ευκαιρία αναβάθμισης του οργάνου και ανάγεται στη δεκαετία του 1970. Την εποχή εκείνη καταρτίστηκαν μεταξύ των κρατών μελών των Κοινοτήτων οι δύο λεγόμενες «δημοσιονομικές συνθήκες» (1970 και 1975), με τις οποίες αντικαταστάθηκε το μέχρι τότε ισχύον σύστημα χρηματοδότησης βάσει εισφορών των κρατών από το σύστημα των «ιδίων πόρων» των Κοινοτήτων (άρθρο 311ΣΛΕΕ). Τα κείμενα των δύο αυτών συνθηκών που συνιστούσαν μέρος του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου είχαν διπλή σημασία: αφενός εξασφάλιζαν την οικονομική ανεξαρτησία των τριών (τότε) διεθνών οργανισμών, γεγονός αποφασιστικής σπουδαιότητας, αφετέρου καθιέρωναν την ανάμειξη του Κοινοβουλίου στα δημοσιονομικά θέματα.[26]

Σήμερα η ψήφιση του ετήσιου προϋπολογισμού της Ένωσης γίνεται από κοινού, από το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.[27] Το Κοινοβούλιο, σε δύο διαδοχικές αναγνώσεις, συζητά τον προϋπολογισμό ο οποίος δεν θεωρείται ότι έχει τελικά εγκριθεί πριν υπογραφεί από τον πρόεδρο του Κοινοβουλίου. Η επιτροπή ελέγχου του προϋπολογισμού του Κοινοβουλίου[28] (COCOBU) παρακολουθεί την εκτέλεση του προϋπολογισμού και κάθε χρόνο το Κοινοβούλιο αποφασίζει αν θα εγκρίνει την εκτέλεση του προϋπολογισμού του προηγουμένου οικονομικού έτους από την Επιτροπή. Αυτή η διαδικασία έγκρισης είναι γνωστή με τον τεχνικό όρο «χορήγηση απαλλαγής».

---

[25] «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ.11.
[26] Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.358.
[27] J Steiner & L Woods, *EU Law,* (10th edn, Oxford University Press 2009) p. 26.
[28] «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ.11.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

3.1. Η Ιστορική εξέλιξη του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελεί θεσμική εξέλιξη των Διασκέψεων Κορυφής, όταν αυτές έχασαν στη Διάσκεψη των Παρισίων της 9/10 Δεκεμβρίου 1974, τον περιστασιακό χαρακτήρα που αρχικά διέθεταν και προσδιορίστηκαν πλέον ρητά ως «Ευρωπαϊκό Συμβούλιο». Ο ρόλος του διαμορφώθηκε σταδιακά[29] και θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά στο πρωτογενές δίκαιο με το άρθρο 2 της ΕΕΠ του 1986.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ιδρύθηκε ως όργανο της παρακοινοτικής πολιτικής συνεργασίας (ΕΠΣ) αλλά ταυτόχρονα και στο βαθμό που επιλαμβανόταν κοινοτικών θεμάτων, λειτουργούσε και ως Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.[30]Αρχικός σκοπός του ήταν νασυσταθεί άτυπο μέσο συζήτησης και συνεργασίας Αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων. Γρήγορα όμως εξελίχθηκε σε όργανο που καθορίζει τους στόχους της Ένωσης και χαράσσει την οδό για την επίτευξή τους, σε όλους τους τομείς δραστηριότητας της ΕΕ. Έλαβε δε επίσημη μορφή το 1992 με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ, στην οποία καθορίστηκε η λειτουργία του, δηλαδή ότι παρέχει στην Ένωση την αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς.

Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, δυνάμει της Συνθήκης της Λισσαβόνας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, έγινε ένα από τα επτά θεσμικά όργανα της Ένωσης.[31]Μετά τις αλλαγές που επέφερε η Συνθήκη της Λισαβόνας, περιλαμβάνεται βάση του άρθρου 13 παρ.1 ΣυνθΕΕ, ανάμεσα στα θεσμικά όργανα της ΕΕ. Πρόεδρός του είναι ο Ντόναλντ Τουσκ[32] και η έδρα του βρίσκεται

[29]Λονδίνου 1977 και Στουτγάρδης 1983.
[30]Ν. Σκανδάμης, (2003), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο-Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης»,* [Εκδόσεις ΑΝΤ Ν Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ. 37-38.
[31]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.
[32] N Foster, *EU Law Directions,* (2nd edn, Oxford University Press 2010) p. 53.

στις Βρυξέλλες.[33]Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκπροσωπεί τα κράτη-μέλη της Ένωσης και ιδρύθηκε επίσημα με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη, δυνάμει του άρθρου 2 αυτής, ενώ μέχρι το 1987 συνεδρίαζε ατύπως με την ονομασία «Συμβούλιο Κορυφής» ή «Συμβούλιο Αρχηγών».[34]

3.2. Σύνθεση και Οργάνωση

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποτελεί το κατεξοχήν διακυβερνητικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, διάδοχο των «Συνόδων Κορυφής[35]». Αποτελείται από τους αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων και τον Πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Συνεπικουρούνται στο έργο τους από άλλο ένα μέλος της Επιτροπής και από τους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών μελών. Συνέρχεται για να συνεδριάσει δύο φορές το εξάμηνο από τον αρχηγού του κράτους ή της κυβέρνησης που έχει την προεδρία της ΕΕ υπό την προεδρία του μόνιμου προέδρου του οργάνου.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται κανονικά στις Βρυξέλλες, στο κτήριο JustusLipsius. Το έργο της υποστηρίζεται από τη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καθορίζει τις γενικούς πολιτικούς προσανατολισμούς και τις προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είναι αρμόδιο, από κοινού με το Κοινοβούλιο για τις δημοσιονομικές λειτουργίες της ΕΕ. Σε καμία περίπτωση, όμως, δεν ασκεί νομοθετική λειτουργία. Οι αποφάσεις του οργάνου λαμβάνονται κατά κανόνα με συναίνεση.

Πρόθεση του οργάνου είναι η φωνή της ΕΕ να είναι ενιαία εκτός της ΕΕ[36]. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απαρτίζεται από τον πρόεδρό του, τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων των κρατών-μελών και από τον Πρόεδρο της

[33]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*»,(2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.
[34]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ. 157.
[35]Στη Σύνοδο Κορυφής της του Παρισιού(Δεκέμβριος,1974) καθιερώθηκε άτυπα ο θεσμός του Συμβουλίου και η διακοπή των Συνόδων Κορυφής. Η Συνθήκη του Μάαστριχτ κατοχύρωσε και θεσμικά το νέο αυτό όργανο.
[36]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ.157.

Επιτροπής.[37] Στις εργασίες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου συμμετέχει, χωρίς να μέλος του οργάνου, και ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας. Εάν η Ημερήσια Διάταξη το επιβάλει, τότε - ύστερα από απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου - κάθε μέλος του μπορεί να επικουρείται από έναν υπουργό και ο πρόεδρος της Επιτροπής από ένα μέλος της Επιτροπής.

Διαφοροποίηση της Συνθήκης της Λισαβόνας αποτελεί αναμφισβήτητα η πρόβλεψη μόνιμου προέδρου στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αντί της ανά εξάμηνο εναλλασσόμενης Προεδρίας που ίσχυε μέχρι τότε. Η εισαγωγή του θεσμού της μόνιμης προεδρίας κρίθηκε σκόπιμη για τον καλύτερο μακροχρόνιο σχεδιασμό των πολιτικών, την αποτελεσματικότερη λειτουργία της Ένωσης, όπως επίσης και την χωρίς εμπόδια και φραγμούς συνέχεια των δράσεων και των πολιτικών που αποφασίζονται.[38] Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκλέγει τον πρόεδρό του από τα μέλη του με ειδική πλειοψηφία για δυόμισι έτη, η δε θητεία του οποίου μπορεί να ανανεωθεί για μία επιπλέον φορά.

Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να κληθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προς ακρόαση.[39] Η θητεία του προέδρου είναι ασυμβίβαστη με την άσκηση εθνικού αξιώματος, ενώ σε περίπτωση κωλύματος ή σοβαρού παραπτώματος, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να τερματίσει τη θητεία του με την ίδια διαδικασία που τον διόρισε.[40]Ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προεδρεύει και διευθύνει τις εργασίες του οργάνου, φροντίζει για την προετοιμασία και την συνέχιση των εργασιών του σε συνεργασία με τον πρόεδρο της Επιτροπής, επιδιώκει να διευκολύνει τη συνοχή και τη συναίνεση στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, και παρουσιάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έκθεση μετά από κάθε σύνοδο του οργάνου.

Στις αρμοδιότητες του προέδρου εμπίπτει και η «εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης» σε θέματα που άπτονται της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ), με την επιφύλαξη πάντως των αρμοδιοτήτων του ύπατου εκπρόσωπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής

[37]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.154.
[38]Ibid.
[39]Άρθρο ΙΙΙ-341 Ευρωπαϊκού Συντάγματος
[40]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.154.

ασφάλειας.[41] Αξίζει φυσικά να αναφερθεί ότι ο ρόλος του προέδρου και γενικά η όλη του προσωπικότητα μπορεί να αποδειχθεί ως ένας από τους πιο κρίσιμους παράγοντες όσον αφορά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Η ικανότητά του να διαμεσολαβεί, να συνθέτει αντιτιθέμενες απόψεις και να υποβάλλει ευρηματικές προτάσεις, αποτελεί τη βασική προϋπόθεση, για την επιτυχή επιτέλεση του έργου του. Σε κάθε περίπτωση πάντως, στον τομέα της ΚΕΠΠΑ και ιδίως λόγω των εκτεταμένων αρμοδιοτήτων του υπάτου εκπροσώπου της Ένωσης, ο ρόλος του προέδρου είναι αρκετά περιορισμένος και ενδεχομένως να δημιουργήσει στην πράξη και περιπλοκές, ιδίως εάν έχει να συνεργάζεται με ένα δυναμικό ύπατο εκπρόσωπο.[42]

3.3.Καθήκοντα και Εξουσίες

Στην ουσία το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είναι το ανώτατο πολιτικά όργανο την Ένωσης[43] αφού σύμφωνα και με τη διατύπωση του Άρθρου 15 παρ. 1 ΣυνθΕΕ, «παρέχει στην Ένωση τη αναγκαία για την ανάπτυξή της ώθηση και καθορίζει τους γενικούς της πολιτικούς προσανατολισμούς και προτεραιότητες».[44]Επομένως το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει αρμοδιότητες γενικού, επιτελικού και συντονιστικού χαρακτήρα. Εξετάζει την υπάρχουσα κάθε φορά κατάσταση των θεμάτων της Ένωσης και λαμβάνει τα μέτρα εκείνα, τα οποία θα συμβάλουν στην περαιτέρω προώθηση και ανάπτυξη των πολιτικών και των στόχων που έχουν τεθεί από τις Συνθήκες. Παράλληλα καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς της πολιτικής της Ένωσης στον εσωτερικό και διεθνή χώρο. Έπειτα, βασιζόμενα στις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τα αρμόδια όργανα λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα και προσαρμόζουν τη δράση τους, ούτως ώστε να υλοποιηθούν οι επιλογές του.[45]

---

[41]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.154-155.
[42]Ibid 155.
[43]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ.159.
[44]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.155.
[45]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ.159.

Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει νομοθετική εξουσία. Οι αρχηγοί κρατών ή κυβερνήσεων δεν υιοθετούν δεσμευτικές πράξεις, οι οποίες δεσμεύουν τυπικά τα κράτη-μέλη. Οι διαβουλεύσεις τους καταλήγουν στη δημοσίευση κοινών δηλώσεων που περιλαμβάνουν κατευθύνσεις και γενικές οδηγίες για μελλοντικές ενέργειες της Ένωσης. Αυτές οι δηλώσεις έχουν αναμφισβήτητη πολιτική αξία, αλλά όχι και νομικά δεσμευτική δύναμη. Παρέχουν την απαραίτητη πολιτική ώθηση στις κοινές πολιτικές, αλλά αυτές δημιουργούνται με ευρωπαϊκές νομικές πράξεις που λαμβάνονται με τη διαδικασία που προβλέπουν οι Συνθήκες.[46] Είναι επομένως απολύτως κατανοητό ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δεν έχει την εξουσιοδότηση να ασκεί νομοθετική εξουσία καθότι αυτή ασκείται από τα υπόλοιπα θεσμικά όργανα, πάντοτε όμως εντός του πλαισίου που χαράκτηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Παρ' όλα ταύτα όμως, και ως εξαίρεση του κανόνα αυτού, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο διαθέτει με βάση τις παραγράφους 6 και 7 του άρθρου 48 της ΣυνθΕΕ μια κρίσιμη, νομοθετικής υφής αρμοδιότητα.[47] Πιο συγκεκριμένα κατά την παρ. 6 του άρθρου 48 της ΣυνθΕΕ «η Κυβέρνηση εκάστου κράτους μέλους, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή η Επιτροπή δύναται να υποβάλει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σχέδια για την ολική ή μερική αναθεώρηση των διατάξεων του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σχετικά με τις εσωτερικές πολιτικές και δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δύναται να εκδώσει απόφαση η οποία τροποποιεί εν όλω ή εν μέρει, τις διατάξεις του τρίτου μέρους της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Επιτροπή καθώς και με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σε περίπτωση τροποποιήσεων θεσμικής φύσης στο νομισματικό τομέα. Η απόφαση αυτή τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την έγκρισή της από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τους αντίστοιχους νομισματικούς κανόνες τους».[48]Στο ίδιο πλαίσιο κινούνται και τα άρθρα 48 παρ. 2, 82 παρ. 3 και 83 παρ. 3 ΣΛΕΕ τα οποία με τη σειρά τους αναγνωρίζουν στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο μια

[46]Ν, Μούσης, «*Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική»,* [13ηεκδ., Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα], σ.43.
[47]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.156.
[48]Άρθρο 48 παρ.6 ΣυνθΕΕ

μορφή νομοθετικής αρμοδιότητας. Σύμφωνα με τα άρθρα αυτά και για τους εκεί μνημονευόμενους τομείς (σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, σύστημα ποινικής δικαιοσύνης) εφόσον ένα κράτος-μέλος εκτιμά ότι κάποιο σχέδιο Οδηγίας θίγει θεμελιώδεις πτυχές του συστήματός του, μπορεί να ζητήσει να υποβληθεί το θέμα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το οποίο και καλείται να συζητήσει το θέμα προς επίτευξη συναίνεσης.[49]

Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, βάση του άρθρου 7 παρ. 2 της ΣυνθΕΕ, είναι αρμόδιο να διαπιστώνει την ύπαρξη σοβαρής και συνεχούς παραβίασης από κράτος-μέλος των αξιών επί των οποίων βασίζεται και λειτουργεί η Ένωση (άρθρο 2 ΣυνθΕΕ).[50]Τέλος σημαντικός είναι ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στον ορισμό των προσώπων σε άλλα ενωσιακά όργανα όπως π.χ. η πρότασή του για τον υποψήφιο πρόεδρο της Επιτροπής (άρθρο 17 παρ. 7 ΣυνθΕΕ), ο διορισμός σε συμφωνία με τον πρόεδρο της Επιτροπής του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης σε θέματα ΚΕΠΠΑ[51], όπως επίσης η εκλογή και ο διορισμός του διοικητή, του υποδιοικητή και των μελών της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας[52]. Αυτές οι νέες αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου επέβαλαν την εισαγωγή μιας διάταξης στο άρθρο 263 εδ. α ΣυνθΛΕΕ κατά την οποία το Δικαστήριο της ΕΕ ελέγχει μεταξύ άλλων και τις πράξεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου «που παράγουν νομικά αποτελέσματα έναντι τρίτων». Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται περαιτέρω η δικαστική προστασία του πολίτη στη Ένωση και καλύπτεται ένα κενό στο όνομα της έννομης προστασίας.[53]

3.4. Τρόπος Λειτουργίας

Στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου οι αποφάσεις του λαμβάνονται με συναίνεση. Ο τρόπος αυτός πρέπει να αντιδιαστέλλεται από την ομοφωνία, στην οποία απαιτείται η θετική ψήφος όλων των μελών του οργάνου. Συνεπώς,

[49]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.156.
[50]Ibid.
[51]Άρθρο 18 παρ. 1 ΣυνθΕΕ.
[52]Άρθρο 283 παρ. 2 ΣυνθΛΕΕ.
[53]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.156 - 157.

μια απόφαση λαμβάνεται με συναίνεση, όταν δεν υπάρχουν ρητές αντίθετες ψήφοι, πράγμα που σημαίνει ότι για τη λήψη μιας απόφασης δεν διεξάγεται ψηφοφορία. Στην όλη όμως λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προβλέπεται και η λήψη μιας απόφασης ύστερα από ψηφοφορία, οπότε ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και ο πρόεδρος της Επιτροπής δε συμμετέχουν, ενώ η αποχή μελών κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 235 ΣυνθΛΕΕ δεν εμποδίζει τη λήψη της απόφασης.

Ο κανόνας της ομοφωνίας διασπάται στις περιπτώσεις εκείνες που από την ίδια τη συνθήκη προβλέπεται η λήψη μιας απόφασης με ειδική πλειοψηφία, όπως π.χ. όταν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αποφασίζει την υπόδειξη υποψηφίου προέδρου της Επιτροπής, το διορισμό του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης σε θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας όπως επίσης και τον κατάλογο των συνθέσεων του Συμβουλίου και της προεδρίας τους. Τέλος και η απλή ψηφοφορία δεν είναι άγνωστη κατά τη λειτουργία του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου.[54] Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει διαδικαστικά θέματα με απλή ψηφοφορία, όπως επίσης με απλή ψηφοφορία μπορεί, να αποφασίζει και κατά την κατάρτιση του εσωτερικού κανονισμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συνέρχεται ύστερα από πρόσκληση του προέδρου του δύο φορές ανά εξάμηνο. Βεβαίως όταν το καλούν οι περιστάσεις δύνανται να συγκληθούν και έκτακτες σύνοδοι.[55]

[54]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.156 - 157.
[55]Ibid 157.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

4.1. Σύνθεση και Οργάνωση

Ένα ακόμα από τα κυριότεραθεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ηΕυρωπαϊκή Επιτροπή (EuropeanCommission), η οποία ιδρύθηκε το 1951 και η έδρα της βρίσκεται στις Βρυξέλες, ενώ διατηρεί γραφεία στο Λουξεμβούργο καιαντιπροσωπείες σε όλες τις χώρες της ΕΕ.[56]

Η Επιτροπή αποτελείται από 28 μέλη, άνδρες και γυναίκες, ένα από κάθε χώρα της ΕΕ. Στο έργο τους επικουρούνται από περίπου 24.000 υπαλλήλους, οι περισσότεροι από τους οποίους εργάζονται στις Βρυξέλλες. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής επιλέγεται από τις κυβερνήσεις της ΕΕ και εγκρίνεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι υπόλοιποι Επίτροποι διορίζονται από τις εθνικές τους κυβερνήσεις σε συνεννόηση με τον επιλεγέντα Πρόεδρο και εγκρίνονται από το Κοινοβούλιο.

Οι Επίτροποι δεν αντιπροσωπεύουν τις κυβερνήσεις των χωρών από τις οποίες προέρχονται αλλά λειτουργούν πάντα με γνώμονα την προαγωγή των κοινών συμφερόντων και την επίτευξή των στόχων της Ένωσης.[57] Ο καθένας από αυτούς είναι αρμόδιος για συγκεκριμένο τομέα πολιτικής της ΕΕ. Οι 28 επίτροποι (ένας από κάθε χώρα της ΕΕ) αποτελούν την πολιτική ηγεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η θητεία τους διαρκεί 5 χρόνια. Κάθε επίτροπος αναλαμβάνει την ευθύνη για συγκεκριμένους τομείς πολιτικής σύμφωνα με τα καθήκοντα που του αναθέτει ο πρόεδρος της Επιτροπής.[58] Κάθε Επίτροπος είναι υπεύθυνος για ένα συγκεκριμένο τομέα της πολιτικής της ΕΕ και διαθέτει ένα μικρό προσωπικό γραφείο καθώς και υπηρεσία, επανδρωμένη από μόνιμους υπαλλήλους της Ένωσης με έδρα τις Βρυξέλλες.

Η Επιτροπή λογοδοτεί για πολιτικά θέματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο έχει τη δυνατότητα να παύσει τον Πρόεδρο και τα μέλη εγκρίνοντας

[56]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»*, [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη], σ.171.
[57]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.176.
[58]«*Όργανα της Ε.Ε. – Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο : Η φωνή των Πολιτών»,* (2014), διαθέσιμο στην http://www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/organa , πρόσβαση στις 02 Μαρτίου 2016.

πρόταση μομφής.[59] Ο σημερινός πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ζοζέ ΜανουέλΜπαρόζο, ξεκίνησε τη δεύτερη θητεία του τον Φεβρουάριο του 2010.[60]

4.2. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Σκοπός του οργάνου είναι η προστασία των κοινοτικών συμφερόντων των κρατών μελών της Ένωσης. Η συμμετοχή της Επιτροπής στη χάραξη πολιτικών, τόσο σε παραδοσιακά πεδία, όσο και ανερχόμενα είναι καθοριστική.[61] Βασικός ρόλος της Επιτροπής είναι να προτείνει νέες νομοθετικές πράξεις στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σε εκτελεστικό επίπεδο, είναι αρμόδιο για την εφαρμογή της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και των κοινών πολιτικών εντός ΕΕ.[62]

Σύμφωνα με το άρθρο 17 Ι ΣΛΕΕ κύριο μέλημα της Επιτροπής είναι η προαγωγή του κοινού συμφέροντος της Ένωσης και η ανάληψη των σχετικών για τον σκοπό αυτό αρμοδιοτήτων. Το άρθρο της αναθέτει επίσης εκτελεστικά καθήκοντα, την επίβλεψη της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου, την εκτέλεση του προϋπολογισμού, την εξωτερική εκπροσώπηση της Ένωσης, με την εξαίρεση της ΚΕΠΠΑ, και τέλος, τον ετήσιο και πολυετή προγραμματισμό της Ένωσης που επιδιώκει την κατάρτιση διοργανωτικών συμφωνιών για την καλύτερη λειτουργία του διεθνούς οργανισμού. Οι κυριότερες από τις αρμοδιότητες της Επιτροπής θα μπορούσαν σήμερα να συνοψισθούν ως εξής:[63]

1) **Ελεγκτικές Αρμοδιότητες***:* Η Επιτροπή παρακολουθεί exofficio την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, όχι μόνο εκ μέρους των κρατών-μελών και των ιδιωτών, αλλά και από πλευράς των άλλων θεσμικών οργάνων. Κυρίως

[59]« *Πώς λειτουργεί η Ε.Ε.*», διαθέσιμο στην http://www.aueb.gr/statistical-institute/european-citizens/how-works.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.
[60]«*Όργανα της Ε.Ε. – Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο : Η φωνή των Πολιτών»,* (2014), διαθέσιμο στην http://www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/organa , πρόσβαση στις 02 Μαρτίου 2016.
[61] Cram, Laura, 1994. *The European commission as a multi-organisation: Social policy and IT policy in the EU. JournalofEuropeanPublicPolicy, 1 (2)*. pp. 195-217. ISSN1350-1763.
[62]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.
[63]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.407-408.

έναντι των κρατών-μελών η Επιτροπή εποπτεύει τόσο τη συμμόρφωση των εθνικών αρχών προς το ενωσιακό δίκαιο όσο και τις εθνικές παρεκκλίσεις από αυτό, οι οποίες αρκετές φορές, επιτρέπονται από τις ίδιες τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης. Στις περισσότερες από τις περιπτώσεις των παραβάσεων του ενωσιακού δικαίου και αφού προηγηθούν θεσμικά κατοχυρωμένες προσπάθειες συνδιαλλαγής, η Επιτροπή δεν επιλύει τις διαφορές της με τον πιθανό παραβάτη η ίδια αλλά κινεί τις σχετικές διαδικασίες ώστε η υπόθεση να φτάσει ενώπιον του αρμόδιου δικαιοδοτικού οργάνου του Δικαστηρίου.[64] Πιο συγκεκριμένα, εάν κρίνει ότι μια εθνική κυβέρνηση αδυνατεί να εφαρμόσει το δίκαιο της ΕΕ, η Επιτροπή αποστέλλει αρχικά επίσημη επιστολή ζητώντας από την κυβέρνηση αυτή να διορθώσει το πρόβλημα. Αν δεν υπάρξουν θετικά αποτελέσματα, η Επιτροπή παραπέμπει την υπόθεση στο Δικαστήριο. Το Δικαστήριο μπορεί να επιβάλει κυρώσεις και οι αποφάσεις του είναι δεσμευτικές για τις χώρες μέλη και τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.[65]

2) **Η σύμπραξη στη νομοθετική διαδικασία και το 'δικαίωμα πρωτοβουλίας':**Η Επιτροπή έχει το "δικαίωμα της πρωτοβουλίας", μπορεί δηλαδή να προτείνει νέους νόμους για να προστατεύσει τα συμφέροντα της ΕΕ και των πολιτών της. Αυτό το πράττει μόνον για θέματα που δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπισθούν αποτελεσματικά σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο (αρχή της επικουρικότητας). Όταν η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει μια νομοθετική πράξη, προσπαθεί να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν ευρύτερο φάσμα συμφερόντων. Επίσης, ζητά τη γνώμη εμπειρογνωμόνων που μετέχουν στις διάφορες επιτροπές και ομάδες εργασίας της, ώστε να εξασφαλίσει την δέουσα ρύθμιση όλων των τεχνικών λεπτομερειών.

Πραγματοποιεί επίσης δημόσιες διαβουλεύσεις. Οι υπηρεσίες της Επιτροπής καταρτίζουν μια νομοθετική πρόταση. Εάν με την πρόταση αυτή συμφωνούν τουλάχιστον οι 14 από τους 28 Επιτρόπους, η πρόταση υποβάλλεται στο Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο. Αφού συζητήσουν και

[64]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.408-409.
[65]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκή Επιτροπή*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

ενδεχομένως τροποποιήσουν την πρόταση, τα δύο αυτά όργανα αποφασίζουν εάν θα την εγκρίνουν ώστε να γίνει νόμος.[66]

3) **Εκπροσώπηση της Ένωσης στο εσωτερικό των κρατών μελών και διεθνώς**: Η Επιτροπή εκπροσωπεί την Ένωση στο εσωτερικό των κρατών-μελών και αναλαμβάνει το συντονισμό των σχέσεων της με όλους τους διεθνείς οργανισμούς, κυρίως όμως με τον ΟΗΕ και τους ειδικευμένους οργανισμούς του, το Συμβούλιο της Ευρώπης, τον Οργανισμό για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΟΑΣΕ) και τον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), εδώ πλέον από κοινού με τον ΥπΕ ΚΕΠΠΑ.

Αναλαμβάνει επίσης σημαντικό ρόλο κατά τις διαπραγματεύσεις, μετά από εξουσιοδότηση του Συμβουλίου, προκειμένου η Ένωση να προβεί σε σύναψη κάποιας διεθνούς συμφωνίας είτε με τρίτη χώρα είτε με άλλον διεθνή οργανισμό.[67] Αξίζει επίσης να αναφερθεί ότι διαπραγματεύεται διεθνείς συμφωνίες για λογαριασμό της ΕΕ, όπως τη Συμφωνία Cotonou (με αντικείμενο την αναπτυξιακή βοήθεια και το εμπόριο μεταξύ της ΕΕ και των αναπτυσσόμενων χωρών της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού Ωκεανού).[68]

4) **Η εκτέλεση του προϋπολογισμού της Ένωσης-Διαχείριση του προϋπολογισμού της Ένωσης και κατανομή των κονδυλίων**: Η Επιτροπή αναμιγνύεται ενεργά και στα δημοσιονομικά της Ένωσης.[69]Από κοινού με το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο, η Επιτροπή καθορίζει τις ευρύτερες μακροπρόθεσμες προτεραιότητες για τις δαπάνες της ΕΕ στο λεγόμενο "δημοσιονομικό πλαίσιο" της ΕΕ. Καταρχάς καταρτίζει την πρόταση που περιέχει το σχέδιο του προϋπολογισμού, το αργότερο μέχρι την 1η Σεπτεμβρίου του έτους που προηγείται του έτους της εκτέλεσης του προϋπολογισμού. Είναι το θεσμικό

[66]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί το έργον*», (2015), διαθέσιμο στην http://ec.europa.eu/atwork/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.
[67]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.413-414.
[68]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκή Επιτροπή*»,(2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.
[69]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.414.

όργανο που εκτελεί τον προϋπολογισμό της Ένωσης «σε συνεργασία με τα κράτη-μέλη». Υποβάλλει στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κάθε χρόνο τους λογαριασμούς του διαρρεύσαντος έτους καθώς και έκθεση αξιολόγησης των οικονομικών της Ένωσης. Το Κοινοβούλιο, που έχει την γενικότερη επίβλεψη της εκτέλεσης του προϋπολογισμού της Ένωσης απαλλάσσει την Επιτροπή ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού, μετά από σύσταση του Συμβουλίου. Λόγω της σημασίας της επιχειρησιακής εκτέλεσης του προϋπολογισμού η Επιτροπή έχει δημοσιεύσει Δήλωση διακυβέρνησης (30.5.2007), με την οποία περιγράφει τον στρατηγικό προγραμματισμό και όλους τους μηχανισμούς απόδοσης ευθυνών, το πλαίσιο ανοίγματος και διαφάνειας κλπ. κυρίως για τα δημοσιονομικά ζητήματα.[70]

Παράλληλα παρακολουθεί με ποιο τρόπο δαπανώνται τα κονδύλια της ΕΕ, για παράδειγμα, από οργανισμούς, εθνικές και περιφερειακές αρχές. Η διαχείριση του προϋπολογισμού από την Επιτροπή ελέγχεται εξονυχιστικά από το Ελεγκτικό Συνέδριο. Η Επιτροπή διαχειρίζεται τα κονδύλια για τις πολιτικές της ΕΕ (π.χ. για τη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη) καθώς και προγράμματα όπως το Erasmus (ανταλλαγές φοιτητών).[71]

[70]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.414.

[71]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκή Επιτροπή*»,(2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΗΣ Ε.Ε.

5.1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Οι διαφορές ανάμεσα στα υποκείμενα της έννομης τάξης (κοινοτικά όργανα, κράτη μέλη, ιδιώτες)ως προς την ερμηνεία και την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου μπορούν να επιλυθούν από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Δικαστήριο είναι το μοναδικό θεσμικό δικαιοδοτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ιδρύθηκε το 1952, στο οποίο προσαρτήθηκε το 1989 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.[72]

5.2. Σύνθεση και Οργάνωση

Το Δικαστήριο αποτελείται από έναν δικαστή από κάθε κράτος μέλος και από οκτώ γενικούς εισαγγελείς που διορίζονται με κοινή συμφωνία από τις κυβερνήσεις των κρατών μελών για περίοδο έξι ετών. Οι δικαστές και οι γενικοί εισαγγελείς επιλέγονται μεταξύ προσωπικοτήτων που παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας και συγκεντρώνουν στις χώρες τους τις αναγκαίες προϋποθέσεις για τον διορισμό τους στα ανώτατα δικαστικά αξιώματα, ή είναι νομικοί αναγνωρισμένου κύρους.

Οι γενικοί εισαγγελείς διευκολύνουν το έργο του Δικαστηρίου διατυπώνοντας δημόσια αιτιολογημένες προτάσεις, οι οποίες όμως δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο.

Το Πρωτοδικείο, (το οποίο σήμερα ονομάζεται Γενικό Δικαστήριο) αποτελείται επίσης από δικαστές από όλα τα κράτη μέλη, δεν επικουρείται όμως από γενικούς εισαγγελείς. Σε ότι αφορά τον διορισμό τους, ακολουθείται η ίδια διαδικασία με τους δικαστές του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Με την Συνθήκη της Λισσαβόνας, το Πρωτοδικείο μετονομάζεται σε Γενικό Δικαστήριο.[73]

---

[72]Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσιτσινέλης, (επιμ.), (2007), «*Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές*», [Αθήνα, Θεμέλιο].

[73]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη].

5.3. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Σε ότι αφορά την κοινοτική δικαιοταξία, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου αυτή αφορά είτε άμεσες προσφυγές, είτε προδικαστικές αποφάσεις επί ερωτημάτων που του απευθύνονται από τα εθνικά δικαστήρια. Οι άμεσες προσφυγές είναι:

- Η αίτηση ακυρώσεως
- Η προσφυγή κατά παράλειψης
- Η προσφυγή κατά κράτους μέλους για παραβίαση του κοινοτικού δικαίου
- Η ένσταση παρανομίας
- Η προσφυγή αποζημίωσης
- Οι υπαλληλικές προσφυγές

Σε ότι αφορά τις προδικαστικές αποφάσεις αυτές αφορούν ερωτήματα που απευθύνουν τα εθνικά δικαστήρια σχετικά με την ερμηνεία ή το κύρος των κανόνων του κοινοτικού δικαίου. Επιπροσθέτως, το Δικαστήριο μπορεί να εκδίδει γνωμοδοτήσεις κατόπιν σχετικού αιτήματος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου, της Επιτροπής ή κάποιου κράτους μέλους.[74]

Σε ότι αφορά τα διακυβερνητικά πεδία αρμοδιότητας, οι δικαιοδοσίες του Δικαστηρίου είναι πιο περιορισμένες και αφορούν :

- προδικαστικά ερωτήματα που υποβάλλουν τα εθνικά δικαστήρια σχετικά με το κύρος ή την ερμηνεία των νομικών πράξεων που εκδίδει το Συμβούλιο στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας
- τον έλεγχο νομιμότητας των αποφάσεων πλαίσιο, μετά από προσφυγή των κρατών – μελών και της Επιτροπής.
- Την επίλυση διαφορών μεταξύ των κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή των δεσμευτικών πράξεων που εκδίδει το Συμβούλιο στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας.

Επίσης το Δικαστήριο συγκεντρώνει και ορισμένες γενικές αρμοδιότητες στο πλαίσιο του συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως για παράδειγμα ο έλεγχος του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων από τα όργανα της

[74]Κ. Στεφάνου, Α. Φατούρος, Θ. Χριστοδουλίδης, ((2007), «*Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Ιστορία, Δίκαιο, Θεσμοί*», [Αθήνα: Σιδέρης].

Ένωσης.[75]Επιπρόσθετα, η Συνθήκη της Λισσαβόνας δεν επέφερε ριζικές αλλαγές στο δικαιοδοτικό σύστημα της Ένωσης. Οι αλλαγές είναι περισσότερο τεχνικής φύσεως. Το πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων μετονομάζεται Γενικό Δικαστήριο ενώ προβλέπεται η σύσταση ειδικών δικαστηρίων. Διευρύνεται η δυνατότητα προσφυγής ως προς τα πρόσωπα και τους ιδιώτες οι οποίοι μπορούν να προσβάλλουν ενώπιον του Δικαστηρίου κανονιστικές πράξεις που τους θίγουν με άμεσο τρόπο. Η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου επεκτείνεται σε όλες τις πτυχές της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ενώ σε ότι αφορά την Κοινή Εξωτερική Πολιτική και την Πολιτική Ασφάλειας, σε ορισμένα θέματα διευρύνεται η αρμοδιότητά του.[76]

[75]Ν, Μούσης, «*Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική»,* [13η εκδ., Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα].
[76]Γρηγορίου Π., Κουντούρης Ν., «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf , σ.27, πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

6.1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Το Ελεγκτικό Συνέδριο είναι το νεότερο όργανο της ΕΕ και ιδρύθηκε το έτος 1977, με τη δεύτερη δημοσιονομική Συνθήκη. Η Συνθήκη του Άμστερνταμ το ανήγαγε σε κύριο όργανο των Κοινοτήτων, έκτοτε δε εμφανιζόταν στο άρθρο 7 ΙΣΕΚ και σήμερα στο άρθρο 13 ΣΕΕ/Λ μεταξύ των θεσμικών οργάνων της Ένωσης. Η εκ των υστέρων ίδρυση του οφείλεται στη μεγάλη σημασία που απέκτησε με την πάροδο των χρόνων ο εξωτερικός οικονομικός έλεγχος των κοινοτικών (σήμερα ενωσιακών) οργάνων, τα οποία διαχειρίζονται κατά έτος ποσά πολλών δισεκατομμυρίων και θα πρέπει να ελέγχονται από ειδικούς κατά διαδικασίες απολύτως αντικειμενικές.

Λόγω του ευαίσθητου τομέα στον οποίο δραστηριοποιείται, το Ελεγκτικό Συνέδριο, όπως άλλωστε και οι ομοταγείς θεσμοί των εθνικών δικαίων, εξοπλίζεται με εγγυήσεις και προνόμια που παραπέμπουν σε όσα ισχύουν για την ανεξαρτησία και τα προνόμια των δικαστών των δικαστηρίων της Ένωσης.[77]Επιπρόσθετα, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο είναι ο αντιπρόσωπος του φορολογούμενου και είναι αρμόδιο να ελέγχει εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση δαπανά τα χρήματά της σύμφωνα με τους κανόνες και κανονισμούς του προϋπολογισμού και για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο εγγυάται ότι τηρούνται ορισμένες ηθικές, διοικητικές και λογιστικές αρχές. Οι εκθέσεις του Συνεδρίου είναι πλούσια πηγή πληροφοριών σχετικά με τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών της Ένωσης.[78]

[77]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.420.
[78]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

6.2. Σύνθεση και Οργάνωση

Το Ελεγκτικό Συνέδριο αποτελείται από έναν υπήκοο κάθε κράτους μέλους που διορίζονται με απόφαση (ειδική πλειοψηφία) του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για περίοδο έξι ετών, επιτρεπόμενου του επαναπροσδιορισμού. Η επιλογή γίνεται μεταξύ προσωπικοτήτων που υπηρετούν ή έχουν υπηρετήσει στις χώρες τους σε όργανα του εξωτερικού ελέγχου ή διαθέτουν ειδικά προσόντα για το λειτούργημα αυτό, ενώ παράλληλα οφείλουν να παρέχουν πλήρη εγγύηση ανεξαρτησίας.

Τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους δεν ζητούν ούτε και δέχονται υποδείξεις από καμία κυβέρνηση ή άλλον οργανισμό, και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντα τους. Εδώ η σχετική ρύθμιση φαίνεται να είναι λεπτομερέστερη έναντι εκείνης για τους δικαστές. Σύμφωνα με την παράγραφο 4 άρθρο 286 ΣυνθΛΕΕ, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου κατά τη διάρκεια της θητείας τους, δεν δύνανται να ασκούν οποιαδήποτε επαγγελματική δραστηριότητα, αμειβόμενη ή μη, και αναλαμβάνουν την υποχρέωση να τηρούν κατά τη διάρκεια της θητείας τους αλλά και μετά τη λήξη της, τις υποχρεώσεις που απορρέουν εκ της θέσεως τους και ιδιαίτερα τις υποχρεώσεις εντιμότητας και διακριτικότητας.[79]

Στα πλαίσια της εσωτερικής αυτονομίας, τα μέλη του Ελεγκτικού Συνεδρίου εκλέγουν μεταξύ τους τον Πρόεδρο για περίοδο τριών ετών, επιτρεπόμενης της επανεκλογής του ιδίου προσώπου. Εκτός του θανάτου, της μη ανανέωσης και της παραίτησης, η θητεία μέλους του Ελεγκτικού Συνεδρίου λήγει και με απαλλαγή εκ των καθηκόντων του με απόφαση του Δικαστηρίου, το οποίο μπορεί επιπρόσθετα να κηρύξει το συγκεκριμένο μέλος έκπτωτο του δικαιώματος προς σύνταξη ή άλλων ωφελημάτων, αν διαπιστώσει ότι έπαυσε να ανταποκρίνεται προς τις απαιτούμενες προϋποθέσεις άσκησης των καθηκόντων του.[80]

[79] Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.212-213.
[80] Ibid.

6.3. Ρόλος και Σκοπός

Έργο του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των ελεγκτών του είναι να ελέγχουν εάν τα έσοδα και οι δαπάνες τηρούν τους νομικούς κανονισμούς και συμφωνούν με τις δημοσιονομικές και λογιστικές αρχές της Κοινότητας. Παράλληλα, το Συνέδριο ενδιαφέρεται να εξασφαλίσει ότι η Κοινότητα αξιοποιεί τα χρήματά της, ελέγχοντας εάν και σε ποιο βαθμό έχουν επιτευχθεί οι στόχοι της δημοσιονομικής διαχείρισης και με τι κόστος. Το Συνέδριο πραγματοποιεί, όποτε χρειάζεται, ελέγχους επιτόπου στα γραφεία των ευρωπαϊκών οργάνων, στα κράτη μέλη και εκτός. Για τους ελέγχους αυτούς, δεν απαιτείται η λήξη της οικονομικής χρήσης. Η πρωταρχική ευθύνη για την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη διερεύνηση παρατυπιών ανήκει σε εκείνους που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση και την εκτέλεση προγραμμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όταν το Συνέδριο εντοπίζει λάθη, παρατυπίες και πιθανές περιπτώσεις απάτης, τις γνωστοποιεί στις οικείες διοικήσεις και σε άλλους οργανισμούς για να αναλάβουν δράση. Επισημαίνει, επίσης, τις αδυναμίες στα συστήματα και τις διαδικασίες εξαιτίας των οποίων δημιουργήθηκαν ενδεχομένως τα συγκεκριμένα προβλήματα. Έτσι, το Συνέδριο προωθεί σταθερά την καλύτερη χρήση των χρημάτων των φορολογούμενων, βοηθώντας να βελτιωθούν τα συστήματα διαχείρισης. Οι παρατηρήσεις του Συνεδρίου σχετικά με τη διαχείριση των κοινοτικών οικονομικών δημοσιεύονται στην ετήσια έκθεσή του, μαζί με τις απαντήσεις των ενδιαφερομένων οργάνων. Η ετήσια έκθεση επισημαίνει τους τομείς εκείνους, στους οποίους μπορεί και είναι επιθυμητό να γίνουν βελτιώσεις. Η έκθεση, η οποία εγκρίνεται κάθε χρόνο το Νοέμβριο, εξετάζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μετά από σύσταση του Συμβουλίου, προκειμένου να δοθεί ή να μη δοθεί απαλλαγή στην Επιτροπή για τη διαχείριση του προϋπολογισμού.

Το Συνέδριο, ωστόσο, δεν εκφράζει την άποψή του μόνο σε αυτή την περίπτωση. Μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να εκδώσει ειδικές εκθέσεις επί επιμέρους ζητημάτων της διαχείρισης του προϋπολογισμού. Όπως η ετήσια έκθεση, έτσι και οι ειδικές αυτές εκθέσεις δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Εάν τα όργανα νομίζουν, από την πλευρά τους, ότι χρειάζονται καθοδήγηση σε ορισμένες πτυχές διαχείρισης των

κονδυλίων τους, μπορούν να ζητήσουν γνωμοδότηση από το Συνέδριο και οφείλουν να ζητήσουν γνωμοδότηση πριν εκδώσουν έγγραφα σχετικά με δημοσιονομικούς κανονισμούς και ιδίους πόρους (έσοδα του προϋπολογισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Το Συνέδριο διαβιβάζει, επίσης, δήλωση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο, η οποία βεβαιώνει την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων. Πρόκειται για επίσημη δήλωση στους φορολογούμενους ότι τα χρήματά τους δαπανήθηκαν στους τομείς και για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονταν.[81]

6.4. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Ως ανεξάρτητη εξωτερική ελεγκτική αρχή της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο μεριμνά για τα συμφέροντα των Ευρωπαίων φορολογουμένων. Παρόλο που δεν διαθέτει νομικές εξουσίες, έχει ως αποστολή τη βελτίωση της διαχείρισης του προϋπολογισμού της ΕΕ από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και την κατάρτιση εκθέσεων για τα οικονομικά της ΕΕ.[82]Πιο συγκεκριμένα, κατά τη γενική διατύπωση του άρθρου 286 ΣυνθΛΕΕ, το Ελεγκτικό Συνέδριο, «εξασφαλίζει τον έλεγχο των λογαριασμών».

Η γενική αυτή αρμοδιότητα, εξειδικεύεται στο άρθρο 287 ΣυνθΛΕΕ σύμφωνα με το οποίο το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ως αποστολή:

- Να ελέγχει τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και των εξόδων της Ένωσης, αλλά και κάθε οργανισμού ιδρυομένου από την Ένωση, στο βαθμό βεβαίως που η ιδρυτική πράξη του οργανισμού δεν αποκλείει τον έλεγχο.
- Να βεβαιώνει έναντι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου την ακρίβεια των λογαριασμών και τη νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών πράξεων.

[81]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.
[82]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Να ελέγχει τη νομιμότητα και την κανονικότητα της πραγματοποιήσεως των εσόδων και εξόδων και να εξακριβώνει την καλή δημοσιονομική διαχείριση.
- Να καταρτίζει ετήσια έκθεση μετά το κλείσιμο κάθε οικονομικού έτους και να τη διαβιβάζει στα άλλα όργανα της Ένωσης (η έκθεση δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ένωσης).
- Να γνωμοδοτεί επί ειδικών θεμάτων ύστερα από αίτημα άλλων οργάνων και να υποβάλλει υπό μορφή ειδικών εκθέσεων, οποτεδήποτε, παρατηρήσεις για ζητήματα που ανάγονται στη σφαίρα των αρμοδιοτήτων του.
- Να επικουρεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατά τον έλεγχο της επέλευσης του προϋπολογισμού.[83]

Αξίζει να αναφερθεί επίσης ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο απέκτησε το δικαίωμα προσφυγής στο Δικαστήριο για θέματα που συνδέονται με τη διατήρηση των προνομίων του καθώς και το δικαίωμα να ελέγχει όλα τα όργανα, τις υπηρεσίες, τους οργανισμούς, όπως επίσης και τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που λαμβάνουν χρήματα από τον προϋπολογισμό της Ένωσης.[84]

[83]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.213 - 214.
[84]Ibid.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

7.1. Εισαγωγικά στοιχεία

Σύμφωνα με το άρθρο 13 §1 ΣΕΕ, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα είναι το έκτο κατά σειρά θεσμικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπου η έδρα της βρίσκεται στη Φρανκφούρτη της Γερμανίας. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) είναι το όργανο της ΕΕ που έχει το αποκλειστικό δικαίωμα να επιτρέπει την έκδοση του Ευρώ. Η ΕΚΤ ομοιάζει με εταιρεία, αφού έχει νομική προσωπικότητα, έχει καταστατικό, έχει ίδια όργανα, ίδιο κεφάλαιο, το οποίο έχει καλυφθεί από τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, κατέχει δε ιδιαίτερη θέση εντός του θεσμικού πλαισίου της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) της ΕΕ.[85]

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών συγκροτούν το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), ενώ η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και οι εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ συγκροτούν το ευρωσύστημα και ασκούν τη νομισματική πολιτική της Ένωσης . Επομένως, το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ), περιλαμβάνει την ΕΚΤ και τις κεντρικές τράπεζες όλων των κρατών μελών, είτε έχουν υιοθετήσει το κοινό νόμισμα είτε παραμένουν στο εθνικό τους νόμισμα, ενώ το ευρωσύστημα αποτελείται από την ΕΚΤ και τις εθνικές κεντρικές τράπεζες των κρατών μελών, που έχουν υιοθετήσει το ευρώ ως κοινό νόμισμα, και ασκεί τη νομισματική πολιτική. [86]

7.2. Η Ιστορική Εξέλιξη της ΕΚΤ

Η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, καθώς και του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών προβλεπόταν από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ. Το άρθρο 123 § 1 ΣΕΚ, προέβλεπε ότι η ΕΚΤ και το ΕΣΚΤ θα

[85]Αγραπίδη-Γκόρτσου Β., (2006), «*Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Αθήνα: Σάκκουλας].
[86]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014),διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, σ.71, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016.

ιδρύονταν μόλις λαμβανόταν η απόφαση για την ημερομηνία έναρξης του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ και διοριζόταν η εκτελεστική επιτροπή της ΕΚΤ, η πλήρης δε άσκηση των εξουσιών τους άρχισε από την πρώτη ημέρα του τρίτου σταδίου.

Η έναρξη του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ, σύμφωνα με το άρθρο 121 § 4 ΣΕΚ, έγινε την 1η Ιανουαρίου 1999, η εκτελεστική δε επιτροπή της ΕΚΤ διορίστηκε με την 98/345/ΕΚ «*Απόφαση ληφθείσα δια κοινής συμφωνίας των κυβερνήσεων των κρατών μελών για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος σε επίπεδο αρχηγών κρατών ή κυβερνήσεων, της 26ης Μαΐου 1998, για τους διορισμούς του προέδρου, του αντιπροέδρου καθώς και των λοιπών μελών της εκτελεστικής επιτροπής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας*». Συνεπώς, η ΕΚΤ και το ΕΣΚΤ ιδρύθηκαν την 1η Ιουνίου 1998, ημέρα ενάρξεως ισχύος της ανωτέρω απόφασης περί διορισμού του προέδρου, αντιπροέδρου και μελών της εκτελεστικής επιτροπής, η δε πλήρης άσκηση των εξουσιών τους άρχισε την 1η Ιανουαρίου 1999, ημέρα έναρξης του τρίτου σταδίου της ΟΝΕ .[87]

7.3. Σύνθεση και Οργάνωση

Σύμφωνα με το άρθρο 129 §1 ΣΛΕΕ, τα όργανα λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και η Εκτελεστική Επιτροπή. Το Διοικητικό Συμβούλιο, σύμφωνα με το άρθρο 283 §1 ΣΛΕΕ, απαρτίζεται από τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΕΚΤ και από τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών με νόμισμα το ευρώ. Η Εκτελεστική Επιτροπή είναι εξαμελής, αποτελούμενη από τον Πρόεδρο της ΕΚΤ, τον Αντιπρόεδρο και τέσσερα μέλη, που διορίζονται, για θητεία οκτώ ετών μη ανανεώσιμη, μεταξύ προσώπων αναγνωρισμένου κύρους και επαγγελματικής εμπειρίας σε νομισματικά ή τραπεζικά θέματα, με απόφαση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία, κατά σύσταση του Συμβουλίου, μετά από διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ. Τα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής πρέπει απαραιτήτως να είναι πολίτες της Ένωσης, να έχουν δηλαδή την υπηκοότητα ενός από τα κράτη μέλη.

[87]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014), διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, σ.71, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016.

Ο πρόεδρος της ΕΚΤ ή, σε περίπτωση απουσίας του, ο αντιπρόεδρος προεδρεύει του διοικητικού συμβουλίου και της εκτελεστικής επιτροπής της ΕΚΤ, και εκπροσωπεί την Τράπεζα προς τα έξω. Στις συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου της ΕΚΤ μπορούν να μετέχουν χωρίς δικαίωμα ψήφου ο πρόεδρος του Συμβουλίου και ένα μέλος της Επιτροπής. Ο πρόεδρος του Συμβουλίου έχει δικαίωμα να υποβάλλει προτάσεις προς εξέταση και ψήφιση από το διοικητικό συμβούλιο της ΕΚΤ επί θεμάτων που υπάγονται στην αρμοδιότητα της τελευταίας. Αντίστοιχα, ο πρόεδρος της ΕΚΤ καλείται να συμμετέχει στις συνεδριάσεις του Συμβουλίου όταν εξετάζονται θέματα σχετικά με τους στόχους και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ. Επίσης, ο πρόεδρος της ΕΚΤ και τα άλλα μέλη της εκτελεστικής επιτροπής μπορούν, είτε από δική τους πρωτοβουλία, είτε μετά από πρόσκληση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, να εμφανίζονται ενώπιον των αρμοδίων επιτροπών αυτού, κατά τη συζήτηση θεμάτων σχετικών με τις αρμοδιότητες τους.[88]

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα απευθύνει ετήσια έκθεση για τις δραστηριότητες του ΕΣΚΤ και για τη νομισματική πολιτική του προηγούμενου και του τρέχοντος έτους στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Ο πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας παρουσιάζει την έκθεση αυτή στο Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το οποίο μπορεί να προβαίνει σε γενική συζήτηση σε αυτή τη βάση.

Κατά τη λήψη των αποφάσεων του ΔΣ της ΕΚΤ, κάθε μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Τράπεζας έχει μια ψήφο, η δε ψηφοφορία διεξάγεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 10 .2 του Καταστατικού. Κατ' εξαίρεση, για κάθε απόφαση που λαμβάνεται δυνάμει των άρθρων 28, 29, 30, 32, 33 του καταστατικού, οι ψήφοι στο Διοικητικό Συμβούλιο σταθμίζονται σύμφωνα με την κατανομή του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΚΤ μεταξύ των εθνικών κεντρικών τραπεζών, ενώ οι ψήφοι των μελών της εκτελεστικής επιτροπής έχουν μηδενική στάθμιση. Στο πλαίσιο αυτό, μια απόφαση λαμβάνεται με ειδική πλειοψηφία εφόσον οι υπέρ αυτής ψήφοι αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τα δύο τρίτα του

[88]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014), διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, σ.71, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016.

εγγεγραμμένου κεφαλαίου της ΕΚΤ και αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον τους μισούς μεριδιούχους.

Τρίτο όργανο λήψεως αποφάσεων της ΕΚΤ, σύμφωνα με το άρθρο 44 § 1 του Καταστατικού, είναι το Γενικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τον πρόεδρο και τον αντιπρόεδρο αυτής καθώς και τους Διοικητές των εθνικών κεντρικών τραπεζών. Τα υπόλοιπα τέσσερα μέλη της Εκτελεστικής Επιτροπής μπορούν να συμμετέχουν στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου χωρίς δικαίωμα ψήφου. Οι αρμοδιότητες του Γενικού Συμβουλίου της ΕΚΤ καθορίζονται στο άρθρο 46 του Καταστατικού Αρμοδιότητες της ΕΚΤ.[89]

7.4. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Ρόλος της είναι η διαχείριση του ενιαίου νομίσματος της ΕΕ, δηλαδή του ευρώ, και ηδιαφύλαξη της σταθερότητας των τιμών στην ΕΕ. Είναι επίσης αρμόδια για τη χάραξη και την εφαρμογή της οικονομικής και νομισματικής πολιτικής της Ένωσης. Στους στόχους της ΕΚΤ είναι η διαφύλαξη της σταθερότητας των τιμών σε χώρες πουχρησιμοποιούν το ευρώ ή είναι σε φάση εισόδου σε αυτό[90] και η σταθεροποίηση του δημοσιονομικού συστήματος, με τη διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των κεφαλαιαγορών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων.[91]

Στις αρμοδιότητες της ΕΚΤ συγκαταλέγονται οι εξής:

1. ο καθορισμός βασικών επιτοκίων για την ευρωζώνη και ο έλεγχος της προσφοράς χρήματος
2. η διαχείριση των συναλλαγματικών αποθεματικών της ευρωζώνης και η αγοράή πώληση νομισμάτων όταν κρίνεται αναγκαία για τη διατήρηση της ισορροπίαστων συναλλαγματικών ισοτιμιών

[89]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014), διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, σ.71, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016.

[90]Τ. Γιαννίτσης, (2004), «*Ελλάδα, η ένταξη στην ΟΝΕ και οι προκλήσεις του μέλλοντος*», [Εκδόσεις Καστανιώτη].

[91]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

3. η συμβολή στη διασφάλιση της κατάλληλης εποπτείας των κεφαλαιαγορών καιτων χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων από τις εθνικές αρχές, καθώς και της ομαλής λειτουργίας των συστημάτων πληρωμών

4. η παροχή άδειας στις κεντρικές τράπεζες της ευρωζώνης να εκδίδουνχαρτονομίσματα του ευρώ

5. η παρακολούθηση των τάσεων των τιμών και η αξιολόγηση του κινδύνου πουαυτές συνεπάγονται για τη σταθερότητα των τιμών στην ευρωζώνη.

Στα πλαίσια λειτουργίας του αναπτύσσονται διάφορες εσωτερικές δομές όπως, ηΕκτελεστική Επιτροπή, η οποία παρακολουθεί τη διαχείριση των τρεχουσώνυποθέσεων της τράπεζας, το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο διαμορφώνει τηνομισματική πολιτική της ευρωζώνης και καθορίζει τα επιτόκια δανεισμού πουεπιβάλλει η Κεντρική Τράπεζα στις εμπορικές τράπεζες και το Γενικό Συμβούλιο, τοοποίο συμμετέχει στις συμβουλευτικές και συντονιστικές λειτουργίες της ΕΚΤ και στην προετοιμασία της προσχώρησης νέων χωρών στην ευρωζώνη.Αξίζει να τονιστεί ότι η ΕΚΤ είναι απολύτως ανεξάρτητη. Η Τράπεζα, οι εθνικέςκεντρικές τράπεζες του ευρωσυστήματος, αλλά και όλα τα μέλη των οργάνων λήψηςαποφάσεών τους δεν μπορούν να ζητούν ή να δέχονται υποδείξεις από οποιονδήποτε άλλον οργανισμό. Όλα τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και οι εθνικές κυβερνήσεις οφείλουν επίσης να σέβονται αυτήν την αρχή.[92]

[92]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΕΟΚΕ)

8.1. Βασικά Στοιχεία

Η ΕΟΚΕ είναι συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο ιδρύθηκε το 1957. Πρωτολειτούργησε ως φόρουμ συζήτησης ζητημάτων για την ενιαία αγορά.Σήμερα, παρέχει εμπειρογνωμοσύνη στα μεγάλα θεσμικά όργανα της ΕΕ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), με το να εκδίδει «γνωμοδοτήσεις» σχετικά με την προτεινόμενη κοινοτική νομοθεσία. Η ΕΟΚΕ εκδίδει επίσης «γνωμοδοτήσεις πρωτοβουλίας» για θέματα που θεωρεί ότι χρήζουν εξέτασης. Ένα από τα κύρια καθήκοντα της ΕΟΚΕ είναι να λειτουργεί ως «γέφυρα» μεταξύ των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και της «κοινωνίας των πολιτών».[93]

Τα μέλη της ΕΟΚΕ εκπροσωπούν στις χώρες τους ευρύ φάσμα εθνικών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών συμφερόντων. Τα μέλη είναι οργανωμένα σε τρεις ομάδες των Εργοδοτών, των Μισθωτών και των «διάφορες δραστηριοτήτων» (π.χ. γεωργικές οργανώσεις, ενώσεις καταναλωτών, περιβαλλοντικές οργανώσεις, οργανώσεις για την οικογένεια, μη κυβερνητικές οργανώσεις κτλ). Με τον τρόπο αυτό, τα μέλη της ΕΟΚΕ σχηματίζουν τη γέφυρα που συνδέει την ΕΕ με τις οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών των κρατών μελών. Η ΕΚΟΕ εκδίδει κατά μέσο όρο 170 συμβουλευτικά έγγραφα και γνωμοδοτήσεις κάθε χρόνο. Όλες οι γνωμοδοτήσεις προωθούνται στα όργανα λήψης των αποφάσεων της ΕΕ και στη συνέχεια δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει 344 μέλη που εκπροσωπούν ομάδες οικονομικών και κοινωνικών συμφερόντων από όλη την Ευρώπη. Τα μέλη επιλέγονται από τις εθνικές κυβερνήσεις και διορίζονται από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για πενταετή θητεία η οποία μπορεί να ανανεωθεί. Τα μέλη της ΕΚΟΕ δεν αμείβονται, λαμβάνουν

[93]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

όμως επιδόματα για την κάλυψη των εξόδων ταξιδιού και διαμονής όταν συμμετέχουν σε συνεδριάσεις. Ο αριθμός των μελών από κάθε κράτος μέλος είναι ανάλογος του εθνικού πληθυσμού δηλαδή Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ηνωμένο Βασίλειο - 24 μέλη, Ισπανία, Πολωνία – 21 μέλη, Ρουμανία – 15 μέλη, Βέλγιο, Ελλάδα, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Αυστρία, Σουηδία, Τσεχική Δημοκρατία, Ουγγαρία, Βουλγαρία – 12 μέλη, $ανία, Ιρλανδία, Φινλανδία, Λιθουανία, Σλοβακία - 9 μέλη, Εσθονία, Λετονία, Σλοβενία – 7 μέλη, Λουξεμβούργο, Κύπρος – 6 μέλη και Μάλτα – 5 μέλη.[94]

[94]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: Η ΕΠΙΤΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ (ΕτΠ)

9.1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Πρόβλεψη για την Επιτροπή των Περιφερειών δεν υπήρχε στις αρχικές Συνθήκες. Η Επιτροπή των Περιφερειών ιδρύθηκε με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ και συγκροτήθηκε τον Μάρτιο του 1994. Σκοπός ήταν να δοθεί ένα βήμα στις τοπικές αρχές των κρατών μελών, πολλές από τις οποίες θεωρούσαν από πολλά χρόνια ότι η διαδικασία ευρωπαϊκής ενοποίησης προκάλεσε σημαντικές απώλειες ειδικά σε εθνικό επίπεδο.[95]

Αποτελεί ένα συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και απαρτίζεται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης οι οποίοι είτε είναι εκλεγμένα μέλη οργανισμού περιφερειακής διοίκησης ή τοπικής αυτοδιοίκησης είτε είναι πολιτικώς υπεύθυνοι ενώπιον εκλεγμένης συνέλευσης.[96] Όπως προαναφέρθηκε ο χαρακτήρας του συγκεκριμένου θεσμικού οργάνου είναι συμβουλευτικός και μέσω του οι τοπικοί και περιφερειακοί εκλεγμένοι εκπρόσωποι και από τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μπορούν να διατυπώνουν τη γνώμη τους σχετικά με τη νομοθεσία της ΕΕ που έχει άμεσο αντίκτυπο στις περιφέρειες και τις πόλεις. Η έδρα της Επιτροπής Περιφερειών βρίσκεται στις Βρυξέλλες και πρόεδρος της είναι ο MarkkuMarkkula.[97]

9.2. Σύνθεση και Οργάνωση

Η Επιτροπή των Περιφερειών αποτελείται από αντιπροσώπους των οργανισμών τοπικής και αυτοδιοίκησης και περιφερειακής διοίκησης. Τα μέλη αυτά πρέπει να είναι αιρετά μέλη ενός οργανισμού περιφερειακής διοίκησης ή

[95]Ε.Ρ. Σαχπεκίδου, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα: Αθήνα – Θεσσαλονίκη], σ.424.
[96]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»*, [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη] σ.233.
[97]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Επιτροπή των Περιφερειών*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

τοπικής αυτοδιοίκησης είτε να είναι όπως γράφτηκε παραπάνω πολιτικώς υπεύθυνα ενώπιον μιας εκλεγμένης συνέλευσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών είναι δηλαδή ένα αντιπροσωπευτικό όργανο και διαφέρει από την ΕΟΚΕ στο ότι σε αυτήν δεν εκπροσωπούνται ομάδες συμφερόντων αλλά εκπρόσωποι όλων των περιφερειακών οργανισμών των κρατών μελών. Το έργο της είναι γνωμοδοτικό.[98] Τα μέλη της Επιτροπής Περιφερειών προέρχονται από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ο αριθμός τους ανέρχεται σε 350.[99]Ο διορισμός των μελών της Επιτροπής των Περιφερειών γίνεται από το Συμβούλιο με ομόφωνη απόφαση ύστερα από πρόταση της Επιτροπής για 5 χρόνια και η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί.

Το Συμβούλιο μαζί με τα τακτικά μέλη διορίζει και ισάριθμα αναπληρωματικά, ρύθμιση που δεν προβλέπεται στην ΕΟΚΕ.[100]Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών δεν πρέπει να δεσμεύονται από καμία επιτακτική εντολή και ασκούν τα καθήκοντα τους με πλήρη ανεξαρτησία προς το γενικό συμφέρον της Ένωσης. Η Επιτροπή των Περιφερειών καταρτίζει τον εσωτερικό της κανονισμό και τον υποβάλλει προς έγκριση στο Συμβούλιο. Ο πρόεδρός της διορίζεται μεταξύ των μελών της για περίοδο δυόμισι ετών.[101]

9.3. Καθήκοντα και Αρμοδιότητες

Η Επιτροπή των Περιφερειών δίνει στις περιφέρειες και τις πόλεις τη δυνατότητα να διατυπώνουν επίσημα τη γνώμη τους κατά τη νομοθετική διαδικασία της ΕΕ, μεριμνώντας ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι απόψεις και οι ανάγκες των περιφερειακών και τοπικών αρχών.Συγκεκριμένα οι αρμοδιότητες του συγκεκριμένου οργάνου συνίστανται στο να φέρει τη γνώμη της:[102]

[98]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.222.
[99]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Επιτροπή των Περιφερειών*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.
[100]Δ. Παπαγιάννης, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν. Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή], σ.222-223.
[101]Ibid.
[102]Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Επιτροπή των Περιφερειών*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή στις περιπτώσεις που προβλέπονται από τις Συνθήκες, όπως στις περιπτώσεις των άρθρων 165 παράγραφος ΣΛΕΕ, σε θέματα παιδείας και νεότητας, 167 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ σε θέματα πολιτισμού, 168 παράγραφος 5 ΣΛΕΕ σε θέματα υγείας, 172 ΣΛΕΕ σε θέματα σε θέματα Διευρωπαϊκών Δικτύων. Αν το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή η Επιτροπή το κρίνουν αναγκαίο, τάσσουν τη γνώμη της. Μετά την πάροδο της προθεσμίας η έλλειψη της γνώμης δεν εμποδίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή να ενεργήσουν.
- Σε κάθε περίπτωση που τα δύο αυτά όργανα καθώς επίσης και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα κρίνουν σκόπιμο να ζητήσουν τη γνώμη της.
- Η Επιτροπή των Περιφερειών δύναται και με δική της πρωτοβουλία να εκφέρει τη γνώμη της επί συγκεκριμένου θέματος, έστω και αν δεν υποβληθεί σχετικό αίτημα από το Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο ή την Επιτροπή, ανεξάρτητα αν προβλέπεται ή μη από τις Συνθήκες. Στις περιπτώσεις που ζητείται η γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής κατά εφαρμογή του άρθρου 304 ΣΛΕΕ, η Επιτροπή Περιφερειών ενημερώνεται και, εφόσον θεωρεί ότι διακυβεύονται συγκεκριμένα περιφερειακά συμφέροντα, δύναται να εκφέρει γνώμη σχετική με το θέμα.[103]

9.4. Τρόπος Λειτουργίας

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών ζουν και εργάζονται στις περιοχές καταγωγής τους. Συνέρχονται στις Βρυξέλλες πέντε φορές τον χρόνο σε συνεδριάσεις της ολομέλειας, κατά τη διάρκεια της οποίας καθορίζεται η πολιτική και εγκρίνονται οι γνωμοδοτήσεις της. Έξι εξειδικευμένες επιτροπές, οι οποίες αποτελούνται από τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών και καλύπτουν διαφορετικούς τομείς πολιτικής, προετοιμάζουν τις συνόδους της ολομέλειας:

- επιτροπή πολιτικής για την εδαφική συνοχή (COTER)
- επιτροπή οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής (ECOS)
- επιτροπή εκπαίδευσης, νεολαίας και έρευνας (EDUC)

[103]Π. Ι. Κανελλόπουλος, (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη] σ.234.

- επιτροπή περιβάλλοντος, κλιματικής αλλαγής και ενέργειας (ENVE)
- επιτροπή ιθαγένειας, διακυβέρνησης, θεσμικών και εξωτερικών υποθέσεων (CIVEX)
- επιτροπή φυσικών πόρων (NAT).[104]

Τα μέλη της Επιτροπής των Περιφερειών ομαδοποιούνται επίσης σε εθνικές αντιπροσωπείες, μία για κάθε κράτος μέλος. Υπάρχουν επίσης και διαπεριφερειακές ομάδες για την προώθηση της διασυνοριακής συνεργασίας.[105] Επιπλέον, υπάρχουν5 πολιτικές ομάδες που εκφράζουν ένα φάσμα πολιτικών πεποιθήσεων: το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα (ΕΛΚ), το Ευρωπαϊκό Σοσιαλιστικό Κόμμα (ΕΣΚ), η Συμμαχία των Φιλελεύθερων και Δημοκρατών για την Ευρώπη (ALDE), η Ομάδα της Ευρωπαϊκής Συμμαχίας (ΕΣ) και η Ομάδα των Ευρωπαίων Συντηρητικών και Μεταρρυθμιστών (ΕΣΜ). Τα μέλη μπορούν επίσης να επιλέξουν να μην ανήκουν σε ένα πολιτικό κόμμα αν το επιθυμούν (αδέσμευτοι).[106]

[104] «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ. 33.
[105] «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014), σ.33.
[106] Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Επιτροπή των Περιφερειών*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΑΛΛΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΕΕ

10.1. Παρουσίαση των Οργάνων

Η ΕΕ έχει επίσης ορισμένα άλλα θεσμικά όργανα και διοργανικούς φορείς με ειδικό ρόλο:

- την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (EEAS) που επικουρεί τον Ύπατο Εκπρόσωπο της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας. Σήμερα τη θέση αυτή κατέχει η FedericaMogherini, η οποία προεδρεύει του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων και εφαρμόζει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ενώ παράλληλα μεριμνά για τη συνοχή και τον συντονισμό της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.[107]
- την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή που αντιπροσωπεύει την κοινωνία των πολιτών, τους εργοδότες και τους εργαζομένους,
- την Επιτροπή των Περιφερειών που εκπροσωπεί την τοπική αυτοδιοίκηση και την περιφερειακή διοίκηση,
- την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων που χρηματοδοτεί επενδυτικά έργα της Ένωσης και βοηθάει μικρές επιχειρήσεις μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων,
- τον Ευρωπαίο Διαμεσολαβητή που ερευνά τις καταγγελίες πολιτών κατά των θεσμικών οργάνων ή οργανισμών της ΕΕ για λόγους κακής διοίκησης,
- τον Ευρωπαίο Επόπτη Προστασίας Δεδομένων που διαφυλάττει τον απόρρητο χαρακτήρα των προσωπικών δεδομένων των πολιτών,
- Υπηρεσία Επίσημων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων δημοσιεύει πληροφορίες σχετικά με την Ένωση.
- την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Επιλογής Προσωπικού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων που προσλαμβάνει προσωπικό για τα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης,
- την Ευρωπαϊκή Σχολή Δημόσιας Διοίκησης που παρέχει επιμόρφωση σχετικά με συγκεκριμένους τομείς στο προσωπικό της ΕΕ,

[107] Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Όργανα και Οργανισμοί της ΕΕ*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- μια σειρά εξειδικευμένων οργανισμών και αποκεντρωμένων φορέων που έχουν διάφορα τεχνικά, επιστημονικά και διοικητικά καθήκοντα.[108]

Παράλληλα, έχουν συσταθεί και λειτουργούν ειδικευμένοι οργανισμοί. Πρόκειται για αποκεντρωμένους οργανισμούς που εκτελούν ορισμένα τεχνικά επιστημονικά ή διαχειριστικά καθήκοντα με στόχο την παροχή στήριξης στα κράτη-μέλη της ΕΕ και στους πολίτες.[109]

[108]Περιφέρεια Αττικής, «Όργανα και Οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης», (2016), διαθέσιμο στην http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=14472&Itemid=420 , πρόσβαση στις 07 Μαρτίου 2016.

[109]Βαπορίδου Ν., Γκίνη Ο., «*Ευρωπαϊκή Ένωση – Θεσμικά Όργανα*», διαθέσιμο στην http://1lyk-dramas.dra.sch.gr/efimerida/february2011/organa.htm , πρόσβαση στις 07 Μαρτίου 2016.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11: Η ΕΔΡΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ

11.1. Εισαγωγικά Στοιχεία

Τα θεσμικά όργανα της Ένωσης δεν εδρεύουν στην ίδια πόλη. Η έδρα τους καθορίζεται, σύμφωνα με την επιταγή του άρθρου 341 ΣΛΕΕ, με κοινή συμφωνία των κυβερνήσεων των κρατών μελών. Σε εκτέλεση της επιταγής αυτής, οι αντιπρόσωποι των κυβερνήσεων των κρατών μελών καθόρισαν τις έδρες των θεσμικών και άλλων οργάνων της Ένωσης με το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 6, « Για τον καθορισμό της έδρας των θεσμικών οργάνων και ορισμένων λοιπών οργάνων,οργανισμών και υπηρεσιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης», που έχει προσαρτηθεί στη Συνθήκη για την ΕΕ, στη Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ και στη Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, έχοντας υπόψη το άρθρο 341 της ΣΛΕΕ και το άρθρο 189 της Συνθήκης ΕΚΑΕ, υπενθυμίζοντας και επιβεβαιώνοντας την απόφαση της 8ης Απριλίου 1965, και με την επιφύλαξη των αποφάσεων σχετικά με την έδρα των μελλοντικών οργάνων, οργανισμών και υπηρεσιών.[110]

11.2. Η Έδρα τους

Σύμφωνα με το πρωτόκολλο με το Πρωτόκολλο υπ' αριθμόν 6:

1. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει την έδρα του στο Στρασβούργο όπου λαμβάνουν χώρα οι 12 μηνιαίες περίοδοι συνόδου της ολομελείας, συμπεριλαμβανομένης της συνόδου για τον προϋπολογισμό. Οι περίοδοι των πρόσθετων συνόδων της ολομελείας πραγματοποιούνται στις Βρυξέλλες. Οι επιτροπές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εδρεύουν στις Βρυξέλλες. Η γενική γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και οι υπηρεσίες της παραμένουν στο Λουξεμβούργο.

[110]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014), διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016, σ.13.

2. Το Συμβούλιο έχει την έδρα του στις Βρυξέλλες. Κατά τους μήνες Απρίλιο, Ιούνιο και Οκτώβριο, το Συμβούλιο πραγματοποιεί τις συνόδους του στο Λουξεμβούργο.

3. Η Επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες. Οι υπηρεσίες που αναφέρονται στα άρθρα 7, 8 και 9 της απόφασης της 8ης Απριλίου 1965 εγκαθίστανται στο Λουξεμβούργο.

4. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.

5. Το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει την έδρα του στο Λουξεμβούργο.

6. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες.

7. Η Επιτροπή των Περιφερειών έχει την έδρα της στις Βρυξέλλες.

8. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων έχει την έδρα της στο Λουξεμβούργο.

9. Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει την έδρα της στη Φρανκφούρτη.

10. Η Ευρωπαϊκή Αστυνομική Υπηρεσία (Ευρωπόλ) έχει την έδρα της στη Χάγη.[111]

[111]Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014), διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016, σ.13.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12: Η ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Το θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαφοροποιείται από αντίστοιχα άλλων διεθνών και διακρατικών οργανισμών ως προς το ότι διαθέτει υπερεθνικά καιυπερκρατικά θεσμικά χαρακτηριστικά. Στο πλαίσιο αυτό, η κοινοτική θεσμική λογικήχαρακτηρίζεται από την σύζευξη υπερεθνικών και διακυβερνητικών στοιχείων.Εντούτοις, βασικά χαρακτηριστικά του θεσμικού συστήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αφενός ότι τα κράτη μέλη παραμένουν η ισχυρότερη πηγή πολιτικήςνομιμοποίησης και αφετέρου ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί καταρχήν ένωσηκρατών και όχι ένωση πολιτών.

Η θεσμική πολυφωνία αποτελεί ένα από τα βασικά συστατικά στοιχεία της λειτουργίας του κοινοτικού οικοδομήματος καθώς διαφορετικά θεσμικά όργανα παρεμβαίνουν σε διαφορετικές στιγμές της κοινοτικής διαδικασίας λήψης αποφάσεων. Το γεγονός αυτό εμπεριέχει θετικά χαρακτηριστικά, όπως η ύπαρξη διαφορετικών οπτικών και θεσμικών προσεγγίσεων, αλλά δημιουργεί και αρκετά προβλήματα όπως η ύπαρξη μιας δαιδαλώδους κοινοτικής γραφειοκρατίας, η καθυστέρηση στην λήψη αποφάσεων και η αναποτελεσματικότητα, αλλά και σε αρκετές περιπτώσεις το δημοκρατικό έλλειμμα. Αν θα έπρεπε να επιμερίσουμε αυτές τις κριτικές σε κάθε ένα από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα θα λέγαμε ότι σε κάθε ένα από αυτά υπάρχουν διαφορετικά σημεία τα οποία λειτουργούν ανασταλτικά ως προς την αποτελεσματικότητα στην λειτουργία τους.[112]

Σε ότι αφορά την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, αν θα έπρεπε να υπογραμμίσουμε ορισμένα προβληματικά σημεία της λειτουργίας της αυτά θα ήταν καταρχήν η δαιδαλώδης γραφειοκρατική διάρθρωσή της, η πολιτική της εξάρτηση από τα κράτη μέλη και η έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης της δράσης της. Σε σχέση με το πρώτο θέμα, την δαιδαλώδη δηλαδή γραφειοκρατική της διάρθρωση, η Επιτροπή λειτουργεί ως ένας γιγάντιος γραφειοκρατικός μηχανισμός, ο οποίος σε αρκετές περιπτώσεις δεν είναι

[112]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

αποτελεσματικός. Ήδη από την Συνθήκη της Λισσαβόνας προβλέπεται η μείωση του αριθμού των Επιτρόπων, η οποία θα πρέπει εντούτοις να συνοδεύεται και από την μείωση των διοικητικών διαιρέσεων της Επιτροπής στο πλαίσιο της μιας πιο ευέλικτης γραφειοκρατίας Σε ότι αφορά την εξάρτηση της Επιτροπής από τα Κράτη μέλη, είναι γεγονός ότι παρά τις ρητές ρυθμίσεις των Συνθηκών περί ανεξαρτησίας, οι κυβερνητικές επιλογές των κρατών μελών επηρεάζουν τις επιλογές της Επιτροπής. Ο διορισμός των Επιτρόπων επίσης από τις κυβερνήσεις των Κρατών μελών αποτελεί τροχοπέδη στην πραγματικά ανεξάρτητη λειτουργία της Επιτροπής. Στο ίδιο πλαίσιο, η έλλειψη δημοκρατικής νομιμοποίησης της δράσης της Επιτροπής έρχεται να συμπληρώσει την εξάρτησή της από τα κράτη μέλη. Μία λύση σε αυτά τα δύο θέματα θα ήταν για παράδειγμα η εκλογή των μελών της Επιτροπής, είτε με καθολική ψηφοφορία των πολιτών των κρατών μελών, είτε με έμμεση εκλογή τους από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, χωρίς την παρέμβαση των κυβερνήσεων.[113]

Η λειτουργία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει επίσης ορισμέναπροβληματικά σημεία. Το πρώτο πρόβλημα το οποίο θα μπορούσε να διακρίνει κανείς είναι η αδιαφάνεια των εργασιών. Σε αρκετές περιπτώσεις λήψης σημαντικώναποφάσεων δεν έχει την δυνατότητα ο πολίτης να συμβουλευτεί τα πρακτικά τωνσυνεδριάσεων, καθώς από τον εσωτερικό κανονισμό του Συμβουλίου προβλέπεται ησυνεδρίαση κεκλεισμένων των θυρών.

Επίσης σημαντικό πρόβλημα, το οποίο όμως ρυθμίζει εν μέρει η Συνθήκη της Λισσαβόνας είναι το θέμα της επίτευξης ομοφωνίας σε σημαντικά νομοπαραγωγικά και πολιτικά θέματα. Σε αρκετές περιπτώσεις αρκεί μία αρνητική ψήφος για να εμποδίσει την λήψη αποφάσεων σε σημαντικά θέματα. Οι ρυθμίσεις περί αυξημένων πλειοψηφιών της Συνθήκης της Λισσαβόνας ρυθμίζουν εν μέρει τα θέματα αυτά, εντούτοις δεν εκτείνονται σε όλα τα πεδία αρμοδιότητας του Συμβουλίου. Σε ότι αφορά το Ευρωπαϊκοί Κοινοβούλιο, το μοναδικό όργανο αμιγούς έκφρασης της λαϊκής κυριαρχίας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης το βασικό πρόβλημα που θα μπορούσε να διακρίνει κανείς είναι το ζήτημα των περιορισμένων αρμοδιοτήτων του. Για αρκετά

[113]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

σημαντικά ζητήματα, το Κοινοβούλιο απλώς γνωμοδοτεί χωρίς η γνώμη του να είναι δεσμευτική για το Συμβούλιο, το οποίο λαμβάνει τις τελικές αποφάσεις. Η Συνθήκη της Λισσαβόνας ήρθε να αυξήσει τις πραγματικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου εκτείνοντας την διαδικασία συναπόφασης σε αρκετά ζητήματα, όχι όμως σε όλα. Στο πλαίσιο αυτό, για την πολιτική ολοκλήρωση της Ευρώπης είναι απαραίτητη η επέκταση της διαδικασίας συναπόφασης σε όλα τα πεδία κοινοτικής αρμοδιότητας. Σε σχέση με την οικονομική διακυβέρνηση επίσης και ιδιαίτερα σε ότι αφορά τα όργανα εφαρμογής της νομισματικής πολιτικής της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, και εκεί η αδιαφάνεια στην λήψη αποφάσεων είναι σημαντικό πρόβλημα. Ο βασικός φορέας εφαρμογής της κοινής νομισματικής πολιτικής, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα δηλαδή λειτουργεί κάτω από αδιαφανές πλαίσιο χωρίς ο πολίτης να μπορεί να έχει ενημέρωση για σημαντικές τεχνικές αποφάσεις, οι οποίες ρυθμίζουν την οικονομική του κατάσταση.[114]

Επίσης, η ανεξαρτησία της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας από κράτη μέλη και οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα δεν είναι απόλυτα δεδομένη. Στο πλαίσιο αυτό, είναι απαραίτητος ο δημοκρατικός έλεγχος της λειτουργίας της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και η πρόσβαση του πολίτη στις αποφάσεις που αυτή λαμβάνει. Σημαντικό πρόβλημα στην λειτουργία ολόκληρου του κοινοτικού οικοδομήματος είναι επίσης και η πολυπλοκότητα στην διαδικασία λήψης αποφάσεων, γεγονός που οδηγεί σε αρκετές περιπτώσεις στην θεσμική ακινησία. Η διαδικασία συναπόφασης μεταξύ Συμβουλίου και Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποτελεί μια πολύπλοκη και ακατανόητη για τον πολίτη διαδικασία, ο οποίος αδυνατεί να παρακολουθήσει την θεσμική επικαιρότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η απλοποίηση της διαδικασίας σε συνδυασμό με την ενίσχυση του Κοινοβουλίου και των αρμοδιοτήτων του θα μπορούσε να αποτελέσει λύση στο προαναφερθέν πρόβλημα.

Επίσης, σε πολιτικό επίπεδο η βασική κριτική που ασκείται στην Ευρωπαϊκή Ένωση είναι ότι παραμένει ένας «πολιτικός νάνος». Στην κριτική αυτή ήρθε να προστεθεί, σήμερα σε περίοδο βαθειάς οικονομικής κρίσης, η κατηγορία ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση λειτουργεί ως θεματοφύλακας οικονομικών

[114]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

συμφερόντων επιβάλλοντας σκληρές οικονομικές πολιτικές στους ευρωπαϊκούς λαούς, προς όφελος του διεθνούς κεφαλαίου. Σήμερα η Ευρωπαϊκή Ένωση κινδυνεύει να μεταβληθεί σε μία υπερεθνική δικτατορία η οποία δεν λειτουργεί με γνώμονα το συμφέρον των λαών της, αλλά τις επιταγές του διεθνούς κεφαλαίου. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και γενικότερα το ευρωπαϊκό κοινωνικό μοντέλο βρίσκονται σήμερα σε ένα πολύ κρίσιμο σταυροδρόμι. Η κατάλυση των θεμελίων πάνω στις οποίες στηρίζεται το ευρωπαϊκό οικοδόμημα, με την εφαρμογή σκληρών και αναποτελεσματικών νεοφιλελεύθερων πολιτικών μπορεί να αποτελέσει το κύκνειο άσμα μιας Ένωσης, η οποία δημιουργήθηκε για την συμφιλίωση και την ευημερία των λαών και όχι για την οικονομική τους δυνάστευση. Είναι επιτακτική, στο πλαίσιο αυτό, η Ένωσης, ή η μεταβολή της σε καταπιεστικό πολιτικό μόρφωμα βρίσκονται προ των πυλών.[115]

[115]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι μια μοναδική μορφή οικονομικής και πολιτικής συνεργασίας μεταξύ 27 ευρωπαϊκών χωρών. Εδώ και μισό αιώνα μάς προσφέρει ειρήνη, σταθερότητα και ευημερία, συμβάλλει στη βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου, δημιούργησε ένα κοινό ευρωπαϊκό νόμισμα και οικοδομεί βήμα βήμα μια ενιαία ευρωπαϊκή αγορά όπου οι πολίτες, τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα κεφάλαιακυκλοφορούν μεταξύ των κρατών μελών ελεύθερα όπως στο εσωτερικό μίας χώρας.

Ωστόσο, παρά τα χρόνια προβλήματα σε πολιτικό επίπεδο που διαμορφώνουν τις πολιτικές της ΕΕ, στις μέρες μας παρατηρούμε περισσότερο από ποτέ τις αδυναμίες του οικονομικού πεδίου εντός της ΕΕ. Η προσπάθεια σύγκλισης Βορρά-Νότου (ή Πυρήνα- Περιφέρειας) όπως δόκιμα καλείται, δυστυχώς, δεν κατάφερε μέσα από τις διάφορες πολιτικές της ΕΕ να επιτευχθεί. Περισσότερο στις μέρες μας θα μιλάμε για απόκλιση, αφού φαίνεται ότι η εκχώρηση της Νομισματικής Πολιτικής κεντρικά(στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα) και η διατήρηση από τα κράτη μέλη αντίστοιχα της δημοσιονομικής, ήταν καταστροφική. Με όλα αυτά, το μοντέλο του «ευρωπαϊκού κράτους» ή της «ευρωπαϊκής ομοσπονδίας», δείχνει να μην τελεσφορεί και να είναι πιο αδύναμο από ποτέ. Απομένει, η σημερινή κρίση χρέους που μαστίζει τις αδύναμες δημοσιονομικά και αναπτυξιακά χώρες της ΕΕ που θα οδηγήσει την ίδια την ένωση, και ποια θα είναι η στάση των ισχυρών.

Μολαταύτα, η ιδέα της ελεύθερης αγοράς, της δημιουργίας ευρωπαϊκών οργάνων όπου ο ευρωπαίος πολίτης θα καταφύγει όταν δει ότι αδικείται από την χώρα του, και άλλα πολλά, μόνο οφέλη μπορούν να προσδώσουν στον καθένα μας. Όσο όμως και αν υφίστανται αυτά τα όργανα, παρατηρούμε ότι μονίμως στελεχώνονται από δυτικούς, και η συμμετοχή μας σε αυτά είναι μικρή, συμβάλλοντας και διογκώνοντας και σε αυτό το επίπεδο τις ανισότητες. Όποια και να είναι τα δεδομένα, η Ένωση αντιμετωπίζει μια διπλή πρόκληση, τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της. Εντός της Ένωσης πρέπει να επιδιωχθεί η προσέγγιση μεταξύ των πολιτών και των ευρωπαϊκών θεσμών.

Αναμφίβολα, οι πολίτες στηρίζουν τους μεγάλους στόχους της Ένωσης, αλλά δεν τους είναι πάντα ορατή η σχέση μεταξύ των στόχων αυτών και της καθημερινής δράσης της Ένωσης. Ζητούν από τους ευρωπαϊκούς θεσμούς να είναι λιγότερο δύσχρηστοι και άκαμπτοι και κυρίως να καταστούν αποτελεσματικότεροι και διαφανέστεροι. Πολλοί θεωρούν, επίσης, ότι η Ένωση θα πρέπει να ασχολείται περισσότερο με τα μελήματα που τους απασχολούν, και όχι να υπεισέρχεται σε λεπτομέρειες για θέματα τα οποία από τη φύση τους θα ήταν καλύτερα να αφεθούν στους αιρετούς άρχοντες των κρατών μελών και των περιφερειών. Μερικοί αντιλαμβάνονται αυτό το γεγονός ακόμη και ως απειλή για την ταυτότητά τους. Αλλά ίσως ακόμη πιο σπουδαίο είναι το γεγονός ότι οι πολίτες αισθάνονται ότι όλα διεξάγονται συχνά ερήμην τους και επιθυμούν περισσότερο δημοκρατικό έλεγχο. Με λίγα λόγια, ο πολίτης ζητάει μια σαφή, διάφανη, αποτελεσματική, δημοκρατική, κοινοτική πολιτική η οποία θα συντελέσει σε μια Ευρώπη που θα δείχνει την κατεύθυνση για τη μελλοντική πορεία του κόσμου. Μια πολιτική που παράγει συγκεκριμένα αποτελέσματα, δηλαδή περισσότερες θέσεις απασχόλησης, βελτίωση του βιοτικού επιπέδου, λιγότερη εγκληματικότητα, ποιοτική παιδεία και καλύτερη περίθαλψη. Δεν υπάρχει καμιά αμφιβολία ότι, γι' αυτό, η Ευρώπη έχει ανάγκη από ανανέωση των θεμελίων της και μεταρρύθμιση. Θα δούμε αν η Ένωση θα καταφέρει αυτά, ή μέσα από δοκιμασίες θα βρεθεί κάπου αλλού.[116]

[116]Κ. Παπαδάκη, «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση:

- Αγραπίδη-Γκόρτσου Β., (2006), «*Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στο θεσμικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Αθήνα: Σάκκουλας].

- Αθανασοπούλου Ε., (2009), «*Ενωμένη στην πολυμορφία; Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και πολιτικές κουλτούρες*», [Αθήνα: Επίκεντρο].

- Γιαννίτσης Τ.,(2004), «*Ελλάδα, η ένταξη στην ΟΝΕ και οι προκλήσεις του μέλλοντος»*, [Εκδόσεις Καστανιώτη].

- Κανελλόπουλος Π. Ι., (2010), «*Το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης»*, [5ηεκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας: Αθήνα-Θεσσαλονίκη].

- Μαραβέγιας Ν., Τσιτσινέλης Μ., (επιμ.), (2007), «*Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Πολιτικές*», [Αθήνα, Θεμέλιο].

- Μαραβέγιας Ν., (επιμ.), (2008), «*Η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Παρελθόν, παρόν, μέλλον*», [Αθήνα: Θεμέλιο].

- Μούσης, Ν., «*Ευρωπαϊκή Ένωση-δίκαιο, οικονομία, πολιτική»,* [13ηεκδ., Εκδόσεις Παπαζήση: Αθήνα].

- Παπαγιάννης Δ, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [4ηεκδ., Εκδόσεις ΑΝΤ.Ν.Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή].

- Περράκης Σ., (2007), «*Διαστάσεις του Χώρου Ελευθερίας, Ασφάλειας και Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Αθήνα: Σάκκουλας].

- Σαχπεκίδου Ρ Ε, (2011), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο»,* [Εκδόσεις Σάκκουλα : Αθήνα – Θεσσαλονίκη].

- Στεφάνου Κ., Φατούρος Α., Χριστοδουλίδης Θ., (επιμ.), (2007), «*Εισαγωγή στις Ευρωπαϊκές Σπουδές. Ιστορία, Δίκαιο, Θεσμοί*», [Αθήνα: Σιδέρης].

- Σκανδάμης, Ν, (2003), «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο-Θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης»,* [Εκδόσεις ΑΝΤ Ν Σάκκουλα: Αθήνα-Κομοτηνή].

- Σκανδάμης, Ν., (2005), «*Πολιτικά θεμέλια της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Αθήνα: Σάκκουλας].

- Τζόκας Σ., (2006), «*Το όραμα της ΕΕ. Ιστορική διαδρομή και σύγχρονη πραγματικότητα*», [Αθήνα: Θεμέλιο].

- «*Η Ευρωπαϊκή Ένωση με απλά λόγια: Πως λειτουργεί η Ευρωπαϊκή Ένωση»,* (Λουξεμβούργο, Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2014) .

Ξενόγλωσση

- Cram, Laura, 1994. *The European commission as a multi-organisation: Social policy and IT policy in the EU. Journal of European Public Policy, 1 (2)*. pp. 195-217. ISSN1350-1763.

- Foster N, *EU Law Directions,* (2nd edn, Oxford University Press 2010).

- Steiner J & Woods L, *EU Law,* (10th edn, Oxford University Press 2009).

Ηλεκτρονικές Πηγές

- Βαπορίδου Ν., Γκίνη Ο., «*Ευρωπαϊκή Ένωση – Θεσμικά Όργανα*», διαθέσιμο στην http://1lyk-dramas.dra.sch.gr/efimerida/february2011/organa.htm , πρόσβαση στις 07 Μαρτίου 2016.

- Γρηγορίου Π., Κουντούρης Ν., «*Ευρωπαϊκό Δίκαιο*», διαθέσιμο στην http://www.soc.aegean.gr/ext-files/gr/ekeo/gr-ekeo-eyropaiko-dikaio-grigoriou.pdf , πρόσβαση στις 09 Μαρτίου 2016.

- Κανελλόπουλος Ι.Π., «*Η Θεσμική Μεταρρύθμιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη Συνθήκη της Λισσαβώνας*», (Πειραιάς, 2014),διαθέσιμο στην http://okeanis.lib.teipir.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1597/de_00163.pdf?sequence=1, πρόσβαση στις 08 Μαρτίου 2016.

- Παπαδάκη Κ., «*Τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», [Νοέμβριος 2011, Ηράκλειο], διαθέσιμο στην http://nefeli.lib.teicrete.gr/browse/sdo/ba/2011/PapadakiKonstantina/attached-document-1324629811-911793-21321/Papadaki2011.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

- Περιφέρεια Αττικής, «*Όργανα και Οργανισμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», (2016), διαθέσιμο στην http://www.patt.gov.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=14472&Itemid=420 , πρόσβαση στις 07 Μαρτίου 2016.

- Κέντρο Ευρωπαϊκής Ενημέρωσης Κομοτηνής,(2006-2008), « *Θεσμικά Όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», διαθέσιμο στην http://europedirectkomotini.eu/eud/gr/links/list.php?SECTION_ID=174 , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- «*Όργανα της Ε.Ε. – Το ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο : Η φωνή των Πολιτών»,* (2014), διαθέσιμο στην http://www.eklogika.gr/page/EuropeanUnion/organa , πρόσβαση στις 02 Μαρτίου 2016.

- « *Πώς λειτουργεί η Ε.Ε.*», διαθέσιμο στην http://www.aueb.gr/statistical-institute/european-citizens/how-works.pdf , πρόσβαση στις 22 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-justice/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΕ*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/court-auditors/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.
- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Επιτροπή των Περιφερειών*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/cor/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκή Επιτροπή*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-commission/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-parliament/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*», (2015), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/european-council/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επί το έργον*», (2015), διαθέσιμο στην http://ec.europa.eu/atwork/index_el.htm , πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.

- Europa.eu - Ευρωπαϊκή Ένωση, «*Όργανα και Οργανισμοί της ΕΕ*», (2016), διαθέσιμο στην http://europa.eu/about-eu/institutions-bodies/index_el.htm, πρόσβαση στις 27 Φεβρουαρίου 2016.